

Kriminologiska institutionen

Gangsterrap & Postmodern Moralpanik

En kvalitativ medieanalys av svensk gangsterrap-debatt

Examensarbete för masterexamen i kriminologi, 30 hp

Kriminologi

Avancerad nivå

Vårterminen 2021

Neneh D. Manner

Sammanfattning

Svensk gangsterrap har på senare år nått stora framgångar på den svenska musikscenen. Framgångarna har däremot ackompanjerats av en intensifierad debatt om gängkriminalitet och med sina otaliga text- och musikvideoreferenser till våld, narkotika och kriminalitet tog det inte lång tid innan gangsterrapen också blev föremål för debatt. Liknande musikdebatter har varit historiskt återkommande, i förhållande till såväl gangsterrap som andra musikgenres. Debatterna har även studerats flitigt och har då ofta relaterats till det teoretiska begreppet ”moralpanik”, som introducerades av Stanley Cohen på 1970-talet och refererar till en reaktionsprocess där vissa sociala fenomen får oproportionerligt stor uppmärksamhet, framförallt i massmedia. Moralpanik är ett återkommande teoretiskt begrepp inom kriminologisk forskning, men har sedan en längre tid ifrågasatts som lämpligt för analyser av reaktionsmönster i samtida kontexter. Bland de som har ifrågasatt moralpanikens förutsättningar finner vi Angela McRobbie och Sarah L. Thornton (1995) och deras perspektiv på postmodern moralpanik. Med avstamp i antagandet att moralpanik har blivit ett väldigt framgångsrikt teoretiskt perspektiv menar de att moralpanikens ursprungliga betydelse har urholkats. Moralpanik har istället blivit en del av en kritisk diskurs där aktörer som tidigare förmedlade moralpanik oreflekterat har blivit självmedvetna om moralpanikens uttryck och hur dessa förmedlas. Det konsensus som brukade omge moralpanik har till följd av denna utveckling upplösts. Mot bakgrund av McRobbie och Thorntons antaganden är syftet med den här studien att, genom en kvalitativ innehållsanalys av artiklar i svenska dagstidningar, undersöka hur svensk gangsterrap-debatt kan förstås som ett uttryck för postmodern moralpanik. I studien argumenterar jag, i enlighet med det postmoderna perspektivet, att moral sätter agendan för svensk gangsterrap-debatt, men att debatten inte återspeglar konsensus i förmedlingen av moraliska värden. Istället genomsyras debatten av en självmedvetenhet om moralpanikens uttryck och hur dessa förmedlas hos debattens deltagare, vilket gör att oreflekterade utspel med hänvisning till moral sällan förekommer.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
1.2 Hiphop eller gangsterrap?	6
1.3 Disposition	7
2. Teoretiska utgångspunkter.....	7
2.1 Moralpanik	7
2.2 Postmodern moralpanik.....	11
3. Forskningsöversikt.....	14
3.1 Moralpanik, media & musik.....	14
3.2 Moralpanikens begränsningar & Postmodern moralpanik.....	16
4. Metod.....	17
4.1 Empiriskt material	17
4.2 Riktad kvalitativ innehållsanalys	20
5. Resultat & Analys.....	22
5.1 Gangsterrapens koppling till den sociala kontexten.....	22
5.2 Rapartisternas (ansvarsbärande) roll	26
5.3 Gangsterrapens offentliga exponering	30
6. Avslutning & Diskussion	35
6.1 Studiens begränsningar	39
Referenslista.....	41
Övriga källor	44
Bilaga: Empiriskt material.....	46

1. Inledning

I periferin av en pågående debatt om gängkriminalitet har svensk hiphop fått ett uppsving. Fler och nya rapartister klättrar snabbt upp på streamingtjänsternas ”mest spelade”-listor och på musikgalor vinner rapartister priser i kategorier utöver hiphop/r’n’b-kategorin, som tidigare har varit reserverad specifikt för genren (Spotify 2020; Sveriges radio 2021; Grammis u.å). Framgångarna i sig är inte anmärkningsvärda, hiphop har länge dominerat musikvärlden som världens största musikgenre (Sveriges radio 2019). Det som sticker ut i sammanhanget är uppståndelsen av diskussioner kring vad musiken sänder ut för budskap; mer specifikt hur människor påverkas av att ta del av musik där vapen, våld och droger är återkommande teman.

I debattsammanhangen har musiken ofta benämnts som ”gangsterrap” och flera – däribland politiker och tv-personligheter – menar att rapartisterna och musiken glorifierar en kriminell livsstil. Det är dock varken en ny eller särskilt unik debatt i såväl svensk som internationell kontext. Debattens uppkomst kan spåras ända till 1980-talet då hiphopens gangsterrap-förgrening etablerades i Los Angeles, USA (Sernhede & Söderman 2010:19). Historiskt har gangsterrapen kritiserats för att den har innehållit svordomar, förmedlat misogyna budskap samt glorifierat våld och droganvändning (Binder 1993; Mahiri & Conner 2003; Miranda & Claes 2004; Skeggs 1993; Sullivan 2003; Schneider 2011). I svensk kontext var diskussionen snarlik när rapgruppen ”Kartellen” blev en symbol för en ny våg av svensk gangsterrap runt 2010-talet (Sveriges radio 2009). Debatten om Kartellen svalnade av i mitten av 2010-talet, men nu bara några år senare verkar det alltså som att svensk gangsterrap ännu en gång har blivit ett hett debattämne.

Bortom historiska och samtida gangsterrap-debatter går det att konstatera att det inte är första gången som musik problematiseras som uppmuntrande av kriminalitet, våldsanvändning och drogbruk i offentlig debatt (e.g. Jägerbrand 2006; Törnqvist 2009; Shapiro 1999; Patterson 2013). Flera av dessa debatter har även varit föremål för forskning där de inte sällan har relateras till begreppet ”moralpanik” (e.g. Springhall 1998; Lynxwiler & Gay 2000). Begreppets ursprung går att finna i studier av Jock Young (1971) och Stanley Cohen (1972) och samlar ett teoretiskt koncept som används för att beskriva processer där vissa sociala fenomen, vilka betraktas som hot mot moraliska värden, tillfälligt möter utmärkande och panikartade samhällsreaktioner. Massmedia har därtill en väldigt central roll i att förmedla och förstärka dessa reaktioner.

Trots att tidigare debatter och studier om musik antyder att svensk gangsterrap utgör ett lämpligt fall för att studera samtida uttryck för moralpanik, blev det påtagligt redan i studiens inledningsskede att gangsterrapen inte möter ensidig kritik. Det blev snarare uppenbart att de röster som opponerar sig *emot kritiken* av gangsterrapen är minst lika närvarande i diskussionerna. Den här studien tar därför avstamp i antagandet att förutsättningarna för att studera moralpanik i enlighet med Cohens (2011 [1972]) klassiska perspektiv – i vilket moralpanik präglas av konsensus i reaktionerna gentemot ett socialt fenomen – har förändrats. Perspektivet på moralpanik har mycket riktigt också mött kritik för sin bristfälliga överförbarhet till nya kontextuella förutsättningar, där bland annat media har genomgått en massiv expansion sedan perspektivet introducerades på 1970-talet. Många menar därför att moralpanik som koncept behöver modifieras (e.g. Critcher 2000; deYoung 1998; Flinders & Wood 2015; Rohloff & Wright 2010).

1.1 Syfte och frågeställning

Bland de som kritiserar moralpanikens förutsättningar i en förändrad samhälls- och mediekontext finner vi forskarna Angela McRobbie och Sarah L. Thornton (1995), som menar att klassisk moralpanik har ersatts av en postmodern variant. Enligt dem har genomslagskraften i Cohens (2011 [1972]) perspektiv medfört att moralpanik har blivit ett så pass vedertaget begrepp att det som ursprungligen var en beteckning för sällsynta sociala processer, istället har blivit en del av en kritisk diskurs där begreppet regelbundet tillskrivs sociala reaktioner, ofta i syfte att avfärda dem (se även Altheide 2009; Thompson 1998). Istället för att förmedla och förstärka moralpaniken menar McRobbie och Thornton (1995) att massmedia har blivit självmedvetna om den egna rollen i moralpanikprocessen och motarbetar numera ofta uttryck för moralpanik mer eller mindre aktivt.

Syftet med den här studien är att analysera hur svensk gangsterrap-debatt, som den förmedlas i svenska dagstidningar under perioden 2019-2021, kan förstås som ett uttryck för postmodern moralpanik (McRobbie och Thornton 1995; se även McRobbie 1994). Målsättningen är därmed att illustrera hur en *modifierad* variant av ett framgångsrikt och frekvent tillämpat teoretiskt koncept inom den kriminologiska disciplinen, lämpar sig för studiet av samtida debatt. I enlighet med det postmoderna perspektivet menar jag att moral fortsatt sätter agendan för svensk gangsterrap-debatt, men att argumentationsdynamiken mellan två framträdande sidor i debatten synliggör hur moralpanik har blivit en del av en kritisk diskurs. Detta tar sig uttryck i en självmedvetenhet om moralpanikens uttryck och hur den förmedlas hos debattens deltagare,

vilket gör att oreflekterade moraliska utspel sällan förekommer i debatten. För ändamålet ska följande frågeställning besvaras:

- i) Hur kan svensk gangsterrap-debatt förstås som ett uttryck för postmodern moralpanik?

1.2 Hiphop eller gangsterrap?

De flesta hiphop-forskare menar att hiphopen föddes på 1970-talet i det socialt utsatta området Bronx i New York, USA (Sernhede & Söderman 2010:17; se även Chang 2006). Den dåvarande sociala kontexten präglades av gängkultur där rivaliserande gänggrupperingar nästintill förde krig mot varandra, inte sällan med dödlig utgång. Till följd av att gänggrupperingarna började tröttna på den våldsspiral som omslöt gängrivaliteten började de ersätta våldet med så kallade "battles" där de utmanade varandra i elementen graffiti, deejaying (DJ:ande), breakdance och rap (Söderman 2011:126). Dessa fyra element skulle senare samlas under den gemensamma beteckningen "hiphop". Numera är hiphop främst en beteckning på en rörelse baserad på rapmusik (Söderman 2013:370). Den musikindustri och mainstreamkultur vi ser idag introducerades däremot först på 1990-talet (Söderman 2011:126).

Sedan hiphopens begynnelse har svarta amerikaner använt rap som ett politiskt verktyg för att belysa sociala orättvisor (Sernhede & Söderman 2010:19f). På 1980-talet fick den politiska rapen däremot sällskap av den nya hiphop-förgreningen "gangsterrap" som växte fram i Los Angeles, USA. I kontrast till den ursprungliga politiska rapen innehöll gangsterrapen referenser till polismord, våld, en gangsterlivsstil och hade inte sällan sexistiska inslag (Sernhede & Söderman 2010:19). Förgreningen utlöste också det många har beskrivit som moralpanik, där framförallt konservativa politiker i USA problematiserade hur gangsterrapen hade en negativ inverkan på ungdomars moral (e.g. Springhall 1998; Lynxwiler & Gay 2000). Till följd av diskussionernas moraliserande karaktär motsatte sig vissa att "hiphop/rap" och "gangsterrap" delades upp i två fack, där det ena betraktas som moraliskt "bättre" än det andra.

Begreppsdiskussionen ovan föranleder likväl en avvägning om vilket begrepp som är mest lämpligt att använda i den här studien, vilket vittnar om svårigheten hiphop-forskare ofta möter när de behöver navigera mellan akademiska förväntningar och hiphop-kulturens regler utanför akademiska sammanhang (Söderman 2011:143; se även Watkins 2005). Trots en medvetenhet kring att vissa menar att gangsterrap inte borde särskiljas från hiphopgenren i stort, kommer beteckningen "gangsterrap" att användas för att benämna både debatten och det fenomen som debatteras i den här studien. Framförallt görs denna avvägning med hänvisning till att studien avser undersöka uttryck för en samhällsdebatt och inte hiphopkultur per se, men även för att

tydliggöra att det de facto är just gangsterrap-förgreningen som är föremål för debatt och inte hiphop eller rap generellt. I undantagsfall där det empiriska materialet understryker att gangsterrap är en del av hiphopgenren i stort kan beteckningarna "hiphop" och "rap" komma att användas.

För att beskriva de som skapar och framför gangsterrapen kommer beteckningen "rapartist" att användas. Beteckningen motiveras av en sammanvägning mellan att den neutrala beteckningen "rappare" är den mest förekommande benämningen för dessa subjekt i det empiriska materialet, samt utifrån en ambition att betona att det är musikaliskt erkända *artister* som åsyftas i både det empiriska materialet och studiesammanhanget generellt.

1.3 Disposition

Inledningen (avsnitt 1) efterföljs av fem avsnitt som redogör för: 2) studiens teoretiska utgångspunkter med betoning på teoretiska antaganden för moralpanik respektive postmodern moralpanik, 3) en forskningsöversikt av tidigare studier om moralpanik, media och musik. Efter följer en översikt av kritik som har förts mot moralpaniksperspektivet och i anslutning till kritiken, en redogörelse för hur postmodern moralpanik har använts i ett fåtal tidigare studier, 4) studiens metodologiska utgångspunkter med betoning på empiriskt material och analytisk strategi, 5) studiens resultat och analys, samt 6) en sammanfattning av studiens slutsatser och en kortare diskussion där resultatet relateras till tidigare forskning. Slutligen förs en problematiserande diskussion om studiens begränsningar, detta i samband med att förslag på hur framtida studier kan ta sig an studieämnet med alternativa studieförutsättningar presenteras.

2. Teoretiska utgångspunkter

I redogörelsen nedan beskrivs studiens teoretiska utgångspunkter. Avsnittet inleds med en redogörelse av Stanley Cohens (2011 [1972]) ursprungliga perspektiv på moralpanik och avslutas med en redogörelse av Angela McRobbie och Sarah L. Thorntons (1995) perspektiv på postmodern moralpanik.

2.1 Moralpanik

Moralsociologin sträcker sig långt bak i historien och har diskuterats av filosofer och teoretiker som Adam Smith (1759) och Émile Durkheim (1997 [1893]), för att nämna två exempel (Hitlin

& Vaisey 2013). Ämnesområdet har dock en fortsatt stadig och betydelsefull position inom de sociologiska och kriminologiska disciplinerna.

Hans Boutellier (2019:3f) menar att moral är avgörande för samhällets organisering. Hur moralen avspeglas i samhället förutsätts av socialt påhittade uppfattningar om vad som utgör ett ”dåligt” respektive ”bra” samhälle och vad som anses eftersträvansvärt i relationer människor emellan. Moral kan därmed förstås som en samling påståenden om hur människor tillsammans upprätthåller en god *samverkan* bortom enskilda och skilda värderingar. Det vill säga påståenden om hur människor bör agera i förhållande till andra människor (Walker & Lovat 2017:436). Brott och strafflagstiftning utgör därmed de kanske mest konkreta uttrycken för moraliska gränsdragningar som samhällen vill skydda. Debatter och praktiker rörande brottslighet och säkerhet förmedlar i sin tur information om *hur* dessa gränsdragningar bör skyddas (Boutellier 2019:3f).

Informella ”sociala straff” – exempelvis negativa sociala reaktioner och attityder – har däremot också en stor betydelse i upprätthållanden av moraliska gränsdragningar (Fershtman, Gneezy & Hoffman 2011:141). Ett perspektiv som utgår från just antaganden om sociala moraliska gränsdragningar är Stanley Cohens (2011 [1972]) perspektiv på moralpanik, som introducerades i boken *Folk devils and moral panics: the creation of Mods and Rockers*.¹ Boken baseras på en fallstudie där Cohen (2011 [1972]) ville beskriva en reaktionsprocess han hade identifierat kring en ungdoms-subkultur på 1960-talet i Brighton, England. Cohen (2011 [1972]) definierar moralpanik som:

A condition, episode, person or group of persons emerges to become defined as a threat to societal values and interests; its nature is presented in a stylized and stereotypical fashion by the mass media; the moral barricades are manned by editors, bishops, politicians and other right-thinking people; socially accredited experts pronounce their diagnoses and solutions; ways of coping are evolved or (more often) resorted to; the condition then disappears, submerges or deteriorates and becomes more visible (Cohen 2011 [1972]:1).

Moralpanik betecknar därmed en social reaktionsprocess kring vissa sociala fenomen som får plötslig, tillfällig och oproportionerligt stor uppmärksamhet. Utifrån den klassiska definitionen har Eric Goode och Nachman Ben-Yehuda (2009 [1994]:37ff) vidareutvecklat definitionen genom att omformulera den till fem kriterier för moralpanikens kännetecken:²

¹ Användningen av begreppet moralpanik har i efterhand kunnat spåras ända till år 1831 (Horsley 2017). Det är däremot med Cohens (2011 [1972]) bok som begreppet etableras teoretiskt och får en stor spridning.

² I nytgåvan av sin bok refererar Cohen (2011) själv till Goode och Ben-Yehudas (2009 [1994]) fem kriterier.

- i) Oro: Orosnivån över ett bekymmersamt fenomen – oftast relaterat till särskilda beteenden hos en specifik social grupp – ökar. Konsekvenserna av det specifika fenomenet antas även bli större och påverka flera delar av samhället.
- ii) Fientlighet: Fientlighetsnivån mot beteendet hos den uppmärksammade sociala gruppen eller kategorin intensifieras. Medlemmar börjar betraktas som en kollektiv ”fiende” och ett hot mot det större och respektabla samhällets värderingar, intressen eller existens. Gruppen blir så kallade ”folkjävlar” (folk devils) eller ”syndabocker”, till vilka oron och fientligheten projiceras (Cohen 2011 [1972]:20; Hier 2008:176; Hunt 1997:631). Gruppen görs därmed ansvariga för det som är föremål för moralpanik.
- iii) Konsensus: Det råder relativt utbredd konsensus kring hotets allvar, samt att hotet kan härledas till en specifik grupp. Det innebär inte att majoriteten av befolkningen i ett samhälle enas kring ståndpunkterna, men företeelsen kan inte heller mätas i upplevelser hos enskilda individer.
- iv) Disproportion: Det råder ett oproportionerligt förhållande mellan *uppfattningar* om hur många personer som ägnar sig åt det bekymmersamma beteendet och hur många personer som *faktiskt* ägnar sig åt beteendet. Hotet överdrivs därmed på ett orealistiskt sätt.
- v) Flyktighet: Moralpanik är flyktig till sin natur, vilket innebär att den utbryter plötsligt och ofta lägger sig lika snabbt. Den kan emellertid vara latent och återupptas då och då. I vissa fall lägger sig endast paniken, medan det moraliska elementet institutionaliseras och övergår i rättsliga, kulturella, moraliska och sociala praktiker.

I enlighet med det sista kriteriet tenderar moralpanik ofta att föranleda policyförslag om nya eller förstärkta kontrollåtgärder som ska förhindra hotets utbredning (Altheide 2009:83). Det innebär således att politiker, som initierar och driver policyförslag, ofta har en betydelsefull roll i konstruerandet av moral och således även i moralpanik (Cohen (2011 [1972])). Aktörer som har en sådan betydelse i konstruerandet av moraliska gränsdragningar benämner Cohen (2011 [1972]:10) som ”moraliska entreprenörer”; en beteckning som ursprungligen introducerades av Howard Becker (1963).

Cohen (2011 [1972]) förklarar att perspektivet används för att kritisera och ifrågasätta den sociala verkligheten som omger avvikelser, problem eller andra fenomen som beskrivs med ofördelaktiga adjektiv. Istället för att utgå från att dessa har en given betydelse ger perspektivet utrymme för frågor som ”Problematiserat enligt vem?” eller ”Avvikande i förhållande till vad?”. Perspektivet motiverar på det sättet en metadebatt som ifrågasätter och kritiserar förhållandet mellan vilka erkännanden vissa sociala problem får, respektive vilka erkännanden problemen

de facto förtjänar (Cohen 2011 [1972]:xliv). Cohen (2011 [1972]:19ff) betonar därför att perspektivet inte fokuserar på specifika sociala fenomen per se, utan snarare centrerar kring rädslan, oron och uppfattningarna om vilket hot ett visst socialt fenomen utgör. Vad vissa beteenden och grupper *representerar* utgör endast det som triggar de sociala reaktionerna.

Media har en väldigt betydelsefull roll i förmedlandet av de representationer som triggar moralpanik och kan därmed också betraktas som en betydelsefull moralisk entreprenör. Cohen (2011 [1972]:9f; 24ff) menar nämligen att det är i massmedia som människor främst tenderar att få information om sociala problem och avvikelser (e.g. information om brottslighet). Allmänhetens reaktioner i moralpanikprocesser kan därmed ofta härledas till hur massmedia har beskrivit eller porträtterat det fenomen som står i fokus för moralpaniken. Mängden personer som tar del av denna information är dessutom stor, vilket gör att media kan få ett betydande inflytande i sammanhangen. Young (1971) menar även att kommersiella medier har ett institutionaliserat behov av att skapa moralpanik för att tilltala mediepublikens fantasier och intressen kring exempelvis brottslighet. Cohen (2011 [1972]:7) beskriver tre kännetecken för hur medier konstruerar moralpanik:

- i) **Överdrifter och förvridningar:** Allvaret i händelser förvrids genom att vissa delar i rapporteringen överdrivs. Exempel på överdrifter kan involvera antal tillfällen något har inträffat, antal personer som har deltagit eller vilka konsekvenser händelser har medfört. Förvridningar kan även utläsas i sensationsrubriker, melodramatisk språkanvändning eller att särskilda element som antas ha ett högt nyhetsvärde framhävs i rapporteringen om ett fenomen.
- ii) **Förutsägelser:** Rapporteringen inkluderar förutsägelser om vad som efterföljer en viss händelse. Förutsägelserna kännetecknas ofta av antaganden om att liknande händelser kommer att inträffa igen och då medföra ännu värre konsekvenser. Medier kan även föra en motsatt diskussion om att underliggande orsaker har lett fram till att en händelse inträffar och att den därmed är en del av ett händelsemönster som *hade* kunnat förutses.
- iii) **Symbolisering:** Symboler som brukade ha neutrala konnotationer får nya och negativa konnotationer till följd av ofördelaktig medierapportering om ett fenomen. I Cohens (2011 [1972]) klassiska scenario med "Mods och Rockers" blev ordet och gruppen "Mods" likställt med beteckningarna "ungdomsbrottsling" eller "avvikare" till följd av medierapportering om gruppen. Detta ledde i sin tur till att gruppens särskilda attribut, bland annat särskilda hår- och klädstilar, blev en symbol för "Modsens" negativa status som ungdomsbrottslingar eller avvikare (Thompson 1998:33f).

I enlighet med ovanstående menar Cohen (2011 [1972]) därför att offentliga medier är en betydelsefull aktör i konstruerandet av sociala problem och därmed även förmedlandet av moraliska värden och moralpanik.

2.2 Postmodern moralpanik

Angela McRobbie (1994:192; 211) stödjer Cohens (2011 [1972]) antaganden om att moralpanik existerar som social reaktionsprocess och att den särskilt tenderar att manifesteras i massmedia. Däremot anser McRobbie (1994) att det ursprungliga konceptet kring moralpanik kräver uppdatering och granskning. Tillsammans med Sarah L. Thornton illustrerar McRobbie hur klassisk moralpanik har ersatts av en *postmodern* variant av moralpanik utifrån flera antaganden.

McRobbie och Thornton (1995) menar att framgången för det ursprungliga perspektivet har medfört att moralpanik har blivit ett så pass väletablerat begrepp att det inte längre används för att beskriva exceptionella sociala processer, vilket det ursprungligen avsåg. De menar att perspektivets framgångar har medfört att alla möjliga sociala fenomen stämplas som moralpanik (se även Altheide 2009; Thompson 1998), samt att det urholkar innebörden av moralpanik som en unik och sällsynt social process. Enligt McRobbie och Thornton (1995:560) konstrueras moralpanik istället på daglig basis i massmedia och inom diskurser där moralpanik numera kan betraktas som ett ”standardsvar” på starka sociala reaktioner. Medan den klassiska moralpaniken tenderade att fixera normativa värden och motivera policyförslag på nya kontrollåtgärder, är postmodern moralpanik ofta väldigt kortlivad och leder sällan till något mer än diskussioner i media (Johansson 2001:32).

Sedan moralpanikens teoretiska inträde har perspektivets egna argument även funnit sin väg in i de sociala fält där moralpanik tidigare brukade manifesteras som tydligast. Massmedia och reglerande aktörer – huvudsakligen rättsväsendet och politiker – har till följd av perspektivets framgång blivit självmedvetna om sitt eget deltagande i moralpanikprocessen (Hunt 1997: 644; se även Thompson 1998); med denna självmedvetenhet har flera av dessa aktörer (och människor i allmänhet) också blivit mer kritiska till uttryck för moralpanik. Sådant som tolkas vara uttryck för moralpanik konfronteras därför oftare av motstånd och avfärdas ibland uttryckligen som just moralpanik, framförallt i massmedia (Hunt 1997:644). David L. Altheide (2009:94f) sammanfattar McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna perspektiv som att moralpanik därför har kommit att bli en del av en ”allmän kritisk diskurs”, vilket är en sammanfattande beskrivning jag instämmer med och har valt att använda mig av i denna studie.

McRobbie och Thornton (1995) tar även fasta på faktumet att massmedia har genomgått en massiv expansion sedan Cohen (2011 [1972]) introducerade sitt perspektiv på moralpanik. När händelserna kring hans fallstudie om ”Mods och Rockers” utspelade sig på 1960-talet framförde media en relativt enad och smal rapportering om sociala problem (Garland 2008:17). Massmedias expansion har medfört att medier fått en utvidgad och autonom maktposition. Numera har medier möjlighet att vägra ge utrymme åt så kallade ”moraliska väktare” (moral guardians), samt möjligheter att anpassa sitt innehåll efter olika målgrupper på ett sätt som inte har gjorts eller varit möjligt att göra tidigare (se även McRobbie 1994). Förbindelsen mellan massmedia och moralpanik blir på så sätt paradoxal i en postmodern kontext. Massmedia kan därmed fortsatt betraktas som en arena där moralpanik tenderar att spridas – då moralpanik fortfarande existerar (McRobbie 1994) – samtidigt som begreppet återkommande används *av medier* när de *utmanar* uttryck för moralpanik, i enlighet med antagandet om moralpaniken som en del av en kritisk diskurs (Altheide 2009:94f; Hunt 1997:643).

Till följd av medieexpansionen menar McRobbie och Thornton (1995:559; 568) dessutom att så kallade folkdjävlar (folk devils) eller syndabockar har blivit mindre marginaliserade. Med en självmedvetenhet kring moralpanikens uttryck och hur dessa förmedlas tenderar medier numera att försvara syndabockar, samtidigt som de upplyser mediekonsumenter om risker med att stämpla och alienera särskilda grupper i högre utsträckning än tidigare. Syndabockarna har dessutom fått ett större utrymme att försvara sig själva. Dels för att de bjuds in av massmedier som vill belysa deras perspektiv, dels för att de kan försvara sina intressen i mindre och nischade medier som har utvidgats till följd av medieexpansionen.

McRobbie och Thornton (1995:573) betonar även att gamla moralpaniksmodeller har gett mediepubliken en alldeles för liten roll, där de ofta har porträtterats som lättövertygade och ”mediemanipulerade”. McRobbie och Thornton (1995:573) menar därför att nya moralpaniksmodeller bör anamma komplexiteten i mottagarnas reaktioner *på* moralpanik. De menar till exempel att denna komplexitet syns i kulturindustrin och bland marknadsförare som har börjat inse att kontroverser i media faktiskt kan användas för att sälja produkter. I kontroversrelaterade kampanjer kan en produkt – exempelvis en film eller ett datorspel – som får stor negativ publicitet *de facto* leda till att unga mediekonsumenter eller personer som ser sig själva som alternativa, radikala eller rebelliska attraheras av och köper produkten. Med sådana framträdande exempel går det därmed inte att betrakta mediepubliken som en enhetlig, passiv och lättövertygad grupp, eller att anta att den ”allmänna opinionen” kan utläsas av representationen av sociala problem (och kontroverser) i medier.

Förutom att McRobbie och Thorntons (1995) perspektiv kan betraktas som en övergripande kritik mot det klassiska moralpaniksperspektivets förutsättningar i en förändrad (medie)kontext, kan perspektivet således även sammanfattas i antaganden om vad postmodern moralpanik kännetecknas av *istället*. Sammantaget menar McRobbie och Thorntons (1995) alltså att:

- i) Det har blivit svårare att motivera kontrollåtgärder med moralpanik som ledmotiv. Till följd av att Cohens (2011 [1972]) perspektiv på moralpanik har blivit så framgångsrikt har konsensus kring moraliska resonemang – särskilt i medierapportering – upplösts och skapat utrymme för en kritisk hållning gentemot uttryck för moralpanik. Moralpanik har därför blivit en del av en kritisk diskurs där det dessutom används för att utmana uttryck för moralpanik. Postmodern moralpanik konstrueras därför dagligen och resulterar sällan i mer än kortvariga och konfliktfyllda mediediskussioner.
- ii) Moralpaniksperspektivets framgång har föranlett en självmedvetenhet och reflexivitet hos aktörer som tidigare brukade förmedla moralpanik oreflekterat, däribland massmedia och reglerande aktörer som politiker. Denna självmedvetenhet har även medfört att syndabocker eller folkdjävlar i högre utsträckning tas i ”försvar” av medier eller får utrymme att försvara sig själva. Postmodern moralpanik kännetecknas därmed även av att syndabocker har blivit mindre marginaliserade.

Det är främst dessa antaganden som har undersökts i den här studien, då jag menar att en självmedvetenhet om moralpanikens uttryck och hur de förmedlas genomsyrar argumentationerna i svensk gangsterrap-debatt.

- iii) Mediepublikens reaktioner är mer komplexa än vad som har förutsatts i tidigare moralpaniksmodeller. Gamla moralpaniksmodeller utgick från att mediepubliken hade en liten och relativt passiv roll som mottagare av medias konsensuspräglade moralpanik. McRobbie och Thornton (1995) menar tvärtom att det inte går att anta att publikens reaktioner speglar konsensus i mottagandet av medias beskrivningar av sociala problem.

Eftersom avsikten inte är att undersöka reaktioner som omger svensk gangsterrap-debatt har antagandet ingen väsentlig betydelse i den här studien. Det empiriska materialet i form av journalistiskt författade tidningsartiklar lämpar sig inte heller för en sådan studie, då materialets avsändare inte kan förmedla uttömmande och trovärdig information om *utomstående* reaktioner på gangsterrap-debatten i media.

3. Forskningsöversikt

Forskningsöversikten avser åskådliggöra studiens vetenskapliga utgångsläge genom att redogöra för befintlig forskning där moralpaniksperspektivet har relaterats till media och musik. Slutligen förs även en diskussion om perspektivet begränsningar och hur det postmoderna perspektivet kan användas för att studera samtida svensk gangsterrap-debatt istället.

3.1 Moralpanik, media & musik

Det främsta bidraget med perspektivet på moralpanik är dess användbarhet vid studiet av sociala reaktioner som en form av livs- eller utvecklingsförlopp (trajectory). Det vill säga att perspektivet möjliggör studier av sociala reaktioner som uttryck för en social process med olika faser (Cricher 2008:1129). Som teoretiskt koncept har moralpanik därför fått ett enormt inflytande inom flera discipliner där sociala reaktioner undersöks (Garland 2008:9). Det är däremot särskilt återkommande inom det kriminologiska fältet, i synnerhet för att moralpanik kan betraktas som en vidareutveckling av stämplingsteori (cf. Becker 1963) där moralpanik kan användas för att beskriva sociala processer som föranleder eller förstärker stämpling av sociala grupper (Jewkes 2004).

Sedan Cohens (2011 [1972]) introduktion av perspektivet har det skrivits en mängd litterära verk där perspektivet både appliceras på olika fall och vidareutvecklas (se e.g. Goode & Ben-Yehuda 2009 [1994]; Hall et. al. 1978; Hier 2011; Jenkins 1998; Springhall 1998; Thompson 1998; Thompson & Williams 2015). Ett urval av ämnesområden där moralpanik har tillämpats är (sexuella) övergrepp på barn (e.g. Kitzinger 1999; Victor 1998), droger (e.g. Chiricos 1996; Meylakhs 2005), invandring (e.g. Welch & Schuster 2005), gatubrottslighet³ (e.g. Hall et. al. 1978) och ungdomsbrottslighet (e.g. Cohen 2011 [1972]; Schissel 1997) (Cricher 2008).

Eftersom media har en central roll i perspektivet (se avsnitt 2.1) har en naturlig följd blivit att otaliga studier tillämpar konceptet för att studera hur moralpanik tar sig uttryck i media. Dessa studier landar ofta i slutsatser om att accelererande sociala reaktioner gentemot vissa fenomen kan relateras till överdrivna medierapporteringar, samt att moralpanik utgör en lämplig teoretisk förklaringsmodell för att beskriva dessa reaktionsprocesser. Exempel på studier om media och moralpanik undersöker bland annat skildringar av ”gatu-/personrån” (Hall et. al. 1978), skolskjutningar (e.g. Burns & Crawford 1999; Springhall 2006) och våld

³ Med gatubrottslighet avses exempelvis rån eller andra brott som sker på öppen gata (Hallsworth 2005).

bland ungdomar (Welch, Price & Yankey 2002; Estrada 1999), men även medierapportering av brottslighet generellt (e.g. Pollack 2001).

Inom ämnesområdet populärkultur är perspektivet på moralpanik framförallt förekommande i studier som undersöker populärkultur relaterad till ungdomar, vilket återkommande har betonats vara en trigger för utlösning av moralpanik (e.g. Cohen 2011 [1972]; Johansson 2000; Springhall 1998). Orosreaktioner kring musik har då ofta involverat diskussioner om krav på censur, i syfte att förhindra en negativ moralisk utveckling bland ungdomar (McDonald 1988). Den välkända ”Parental Advisory: Explicit Content”-märkningen – som än idag måste finnas på omslag till amerikansk musik som kan uppfattas stötande för barn – illustrerar dels hur starka reaktioner populärmusik har mött historiskt, men utgör också ett exempel på hur musik har studerats i förhållande till antagandet om att moralpanik ofta föranleder (krav på) kontrollåtgärder (e.g. Deflem 2019).

Studier som undersöker antaganden om moralpanik och musik på ett mer övergripande plan initierades huvudsakligen under 1980- och 90-talen när diskussioner om musik var särskilt framträdande. Under 1980-talet inleddes exempelvis en episod som i efterhand har benämnts ”Satanic Panic”. Episoden, som anspelar direkt på begreppet moralpanik, präglades av orosreaktioner gentemot ”satanistiska” element i populärkultur och en rädsla för att dessa skulle påverka ungdomars moral; nyheter relaterade till sådana teman fick en omfattande spridning i massmedia (e.g. Hughes 2016). Studier relaterade till episoden har framförallt undersökt reaktioner mot populärkultur och däribland populärmusik (e.g. Janisse & Corupe 2016), i synnerhet i förhållande till genrerna Heavy metal och rock (e.g. Bracket 2018; Jenkins & Maier-Katkin 1992). Rockgenren och moralpanik har dessutom studerats i förhållande till diskussioner om Rock’n’rollens främjande av ungdomsbrottslighet på 1950-talet, där även studier visar stöd för antaganden om moralpanik (e.g. Nekola 2013; Tucker 2002). Som ovanstående exempel antyder är det främst dessa två musikgenres som har studerats i förhållande till perspektivet på moralpanik. Det finns däremot många exempel på studier och litteratur som berör diskussioner om andra musikgenres som främjande av kriminalitet, drogbruk och våldsanvändning, om än utanför moralpaniksforskningen (e.g. Jägerbrand 2006; Törnqvist 2009; Shapiro 1999; Patterson 2013).

Det finns också några exempel på studier som behandlar moralpanik i förhållande till hiphop, rap och gangsterrap specifikt. Dessa har främst undersökt ett utbrott av kritik mot rap och gangsterrap från konservativa politiker i USA – däribland den då sittande presidenten Bill Clinton och den blivande presidenten George Bush – i början av 1990-talet. Enligt dessa politiker var det en självklarhet att raptexter om vapen, våld och polishat influerade

uppfattningarna hos de som lyssnade på musiken. Flera forskare pekar på att denna kritik utgjorde moralpanik, framförallt med hänvisning till att rapartister utmålades till syndabockar (e.g. Springhall 1998; Lynxwiler & Gay 2000). Andra forskare har undersökt porträtteringen av rapmusik i massmedia generellt och kommit fram till att genren tenderar att kopplas ihop med brottslighet och sociala problem, samt att detta formar en ofördelaktig allmän uppfattning om rapmusik (e.g. Keyes 2004; Rose 1994; Schneider 2011).

3.2 Moralpanikens begränsningar & Postmodern moralpanik

Perspektivets framgång har dock medfört att det – i stort sett sedan det introducerades – har mött omfattande kritik. Flera forskare har exempelvis kritiserat eller ifrågasatt antagandet om att förhållandet mellan sociala reaktioner och problemens faktiska allvarlighet skulle vara oproportionerligt, i synnerhet för att det är svårt att mäta sådana förhållanden empiriskt (se e.g. Garland 2008; Waddington 1986; Cornwell & Linders 2002; Ungar 2001). Yvonne Jewkes (2004) har också ifrågasatt otydligheten i antagandet om moralpanikens flyktighet, med hänvisning till att vissa fenomen som har relaterats till moralpanik har diskuterats under väldigt långa tidsperioder (e.g. ungdomsbrottslighet). Sheldon Ungar (2001) lyfter även att uppståndelsen av ett nytt risksamhälle med nya typer av ”hot” (e.g. miljö- och kärnvapenhot) ofta framkallas av verkliga händelser, vilket upplöser motivet för studiet av en moralpanikprocess som utgår från att många hot är socialt konstruerade. Mark Horsley (2017) är eventuellt den som går längst i sin kritik då han dels pekar på att panik-elementet i moralpanikprocessen inte längre existerar till följd av en förändrad mediediskurs som numera präglas av en kontinuitet i förmedlingen av oro om hot. Han går däremot även så långt att han menar att moralpanik som teoretiskt koncept bör ersättas fullständigt istället för att anpassas efter förändrade kontextuella forskningsförutsättningar, vilket flera forskare har föreslagit (e.g. Critcher 2000; deYoung 1998; Flinders & Wood 2015; Rohloff & Wright 2010).

Bland de som har problematiserat Cohens (2011 [1972]) perspektiv på moralpanik finner vi även McRobbie och Thornton (1995). Enligt deras postmoderna perspektiv har moralpanik, som ursprungligen var en beteckning för sällsynta sociala processer, blivit en del av en kritisk diskurs där konceptet regelbundet tillskrivs sociala reaktioner, ofta i syfte att avfärda dem (se även Altheide 2009; Thompson 1998). Massmedia har därtill blivit självmedvetna kring sin egen roll i moralpanikprocessen och motarbetar numera uttryck för moralpanik mer eller mindre aktivt, vilket innebär att media inte längre utgör den arena av moralisk konsensus som Cohen (2011 [1972]) konstaterade. Sedan publiceringen av McRobbie och Thorntons (1995)

artikel *Rethinking "moral panic" for multi-mediated social worlds* nämns deras postmoderna argumentation i de flesta sammanhang där moralpanikskonceptet problematiseras; men som föregående mening antyder är det ofta som perspektivet endast *omnämns* kortfattat som en del av en obligatorisk kritisk diskussion, framförallt i studier som initierats för att analysera uttryck för moralpanik. Det är däremot få studier som tillämpar McRobbie och Thorntons (1995) antaganden analytiskt. Ett av få exempel är en kronologisk analys av Hunt (1997) som undersöker hur begreppet moralpanik användes i media mellan åren 1985-1995. Likt McRobbie och Thornton (1995) landar Hunt (1997:644) i slutsatsen att moralpanik används återkommande i medier, samt att detta vittnar om att perspektivet har blivit så framgångsrikt att det behöver uppdateras till följd av dessa nya förutsättningar. En liknande studie har författats av Altheide (2009:94f) där han genomför en medieanalys med flera komparativa element och berör bland annat likheter och skillnader mellan nyhetsrapportering i USA och Storbritannien. Även Altheide (2009:90ff) kommer fram till att moralpanik som begrepp används frekvent av medier, ofta i defensivt syfte med avsikten att förebygga och motverka överdrivna sociala reaktioner mot ett särskilt fenomen, vilket vittnar om att moralpanik har blivit en del av en kritisk diskurs.

Med det nämnt är McRobbie och Thorntons (1995) perspektiv ett långt ifrån lika erkänt eller välutvecklat teoretiskt koncept som det klassiska moralpaniksperspektivet och vidareutvecklade moralpaniksmodeller, vilket troligtvis är skälet till att det inte har tillämpats analytiskt på samma sätt. Det är däremot i samma antagande som föreliggande studies forskningsbidrag kan urskiljas då jag avser ta fasta på den analytiska potentialen i McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna antaganden; detta med särskild betoning på de antaganden som understryker att medier och reglerande aktörer uppvisar en självmedvetenhet kring moralpanikens uttryck och hur de förmedlas.

4. Metod

I kvalitativa studier – där forskarens roll är central i kunskapsproduktionen – relateras studiens trovärdighet och tillförlitlighet primärt till att det metodologiska tillvägagångssättet beskrivs och motiveras på ett uttömmande sätt. Följande redogörelse avser därför förmedla tydliga motiveringar till val av empiriskt material och transparenta beskrivningar av den analytiska strategin. Se avsnitt 6 för en reflektion kring studiens metodologiska begränsningar.

4.1 Empiriskt material

Studiens empiriska material består av 100 artiklar från 27 svenska dagstidnings- och nyhetskällor (se bilaga för en fullständig redovisning av det empiriska materialet). I studiens inledningsskede fanns det emellertid en kännedom om att svensk gangsterrap-debatt tar sig uttryck i mediearenor utöver traditionell tidningsmedia, och då framförallt i digitala sociala medier. Till följd av svårigheten att genomföra ett systematiskt dataurval av lämplig storlek i sociala medier, gjordes däremot avvägningen att endast använda artiklar från svenska dagstidningar som empiriskt material. Datainsamlingen genomfördes därmed utifrån ett bekvämlighetsurval med motiveringen att det dels bedömdes vara svårt att systematiskt samla in empiriskt material från sociala medier, samt att det fanns en medvetenhet kring tillgången till befintliga datakällor som möjliggör ett mer systematiskt urval av medieunderlag från traditionella dagstidningar.

För att genomföra datainsamlingen användes det digitala mediearkivet *Retriever*, som löpande samlar in medieunderlag från svenska (och internationella medier) och är en vanligt förekommande datakälla bland journalister och forskare. Retrievers främsta empiriska styrka är att det möjliggör en smidig sortering och systematisering i sökningar bland medieunderlag, vilket gör det lämpligt för genomföranden av empiriska urval. Med flera sök- och filtreringsfunktioner går det att söka på specifika ord som ska inkluderas i underlaget, samt avgränsa publiceringar till en specifik tidsperiod och specifika mediekällor. Med hänvisning till studiesyftet baserades sökningen i den här studien på 4 olika sökord (se Tabell 1). I sökningen markerades orden med en asterisk (*) i slutet för att säkerställa att varianter på och böjningar av orden skulle komma med i sökningarna. En sökning på ordet ”gangsterrap*” gav exempelvis sökresultat även för artiklar som inkluderade orden ”gangsterrapen” eller ”gangsterrappare”. Sökningen avgränsades även till artiklar publicerade från och med juni 2019 till och med februari 2021 för att fånga tidsperioden då debatten har varit som mest aktuell.⁴

Inledningsvis var avsikten att avgränsa antalet datakällor till tio av Sveriges största dagstidningar.⁵ Tidigt i datainsamlingsprocessen blev det dock uppenbart att debattens spridning i dagstidningar var betydligt mindre än min initiala uppfattning. Med hänvisning till att antalet sökträffar i Retriever var betydligt lägre än förväntat gjordes avvägningen att utvidga antalet dagstidningar i det empiriska urvalet. För att upprätthålla en systematik i urvalet fick sökträffarna i Retriever diktera vilka dagstidningar som skulle inkluderas. Alla dagstidningar

⁴ Debatten om svensk gangsterrap är fortsatt aktuell och har diskuterats löpande under tiden som den här studien har genomförts. Att tidsperioden avgränsades till och med februari 2021 gjordes med anpassning till den givna tidsramen för den här studien.

⁵ Baserat på Nordicoms (2017) statistik över antalet läsare av dagstidningar år 2017.

som fick en träff i sökningarna och har publicerat en för studien relevant artikel inkluderas därmed i urvalet.

Några tidningar i urvalet abonnerar på Nyhetsbyrå-tjänster, vilket innebär att tidningarna har möjlighet att publicera artiklar som författats av journalister som är anställda på dessa nyhetsbyråer. Vissa artiklar som är av relevans för studien har därför publicerats flertalet gånger i olika tidningar som abonnerar på tjänsterna. Artiklar som ursprungligen utgavs av nyhetsbyråerna – i det här sammanhanget avses TT Nyhetsbyrån och Liberala Nyhetsbyrån – kommer därför att refereras till dessa specifika utgivare. Avsikten är att tydliggöra vilka artiklar som har författats av enskilda tidningar och vilka som har författats av nyhetsbyråer, främst för att presentationen av det slutgiltiga analysmaterialet ska vara överskådlig, trovärdig och transparent. Vidare togs beslutet att inkludera Sveriges Televisions webbsida för nyhetspublikationer – SVT Nyheter – i urvalet, trots att webbsidan inte räknas som en dagstidning i traditionell mening. Avvägningen grundar sig i att utgivaren är en del av oberoende public service och därmed ska spegla allmännyttiga intressen i sin journalistik.

Nedan presenteras en översikt av de empiriska avgränsningarna som beskrivs ovan (se Tabell 1).

Tabell 1. Översikt av det empiriska materialets avgränsningar.

Sökord	Gangsterrap*, Gangster rap*, Hiphop* & Hip hop*
Tidsperiod	1 juni 2019 – 28 februari 2021
Datakällor	
Tryckt- & webbaserad press	Aftonbladet, Barometern, Bergslagsbladet/Arboga Tidning, Bohuslänningen, Dagens nyheter, ETC, Expressen, Folkbladet, Gefle Dagblad, Göteborgs-Posten, Hallands Nyheter, Hallandsposten, Helsingborgs Dagblad, Katrineholms-Kuriren, Liberala Nyhetsbyrån, Norrbottens-Kuriren, Norrköpings tidningar, Piteå-Tidningen, Smålandsposten, Svenska dagbladet, SVT Nyheter, Sydsvenskan, TT Nyhetsbyrån, Upsala Nya Tidning, Vestmanlands läns tidning, Västerbottens-Kuriren & Östgöta Correspondenten

En styrka med det empiriska materialet är att det inte föreligger någon stor risk för etisk problematik i hanteringen eller återgivningen av det journalistiska underlaget, med tanke på dess offentliga karaktäristika. Däremot är det lämpligt att motivera valet att återge ett specifikt fall som kan betraktas som känsligt ur etisk synpunkt i analysen (se avsnitt 5.2). Fallet berör en rapartist som i skrivande stund sitter häktad misstänkt för stämpling till människorov av en annan rapartist.⁶ Eftersom fallet har fått omfattande spridning och omnämns frekvent i det

⁶ Den här studien färdigställdes den 14 juni 2021. Vid tillfället var artisten fortfarande häktad.

empiriska materialet anses det motiverat att beskriva fallet och använda rapartistens namn även i denna studie. Ur etisk synpunkt är det däremot lämpligt att understryka att rapartisten endast är misstänkt och inte dömd för brottet.

4.2 Riktad kvalitativ innehållsanalys

Alla former av textunderlag lämpar sig för innehållsanalyser (Boréus & Bergström 2012:50), vilket gör det till en lämplig metod även för studiet av tidningsartiklar. Kvalitativa innehållsanalyser kan därtill delas in i tre ansatser, varav denna studie förhåller sig till den ”riktade” ansatsen. Den riktade ansatsen utgår från premissen att teori är närvarande i både sortering och analys av empiriska data. Med utgångspunkt i redan befintliga teoretiska nyckelkoncept och antaganden skapar ansatsen därför viss struktur i det metodologiska genomförandet (Hsieh & Shannon 2005:1281). I denna studie genomfördes den riktade innehållsanalysen med ett tematiskt angreppssätt, där det empiriska materialet lästes därmed igenom med avsikt att identifiera olika och återkommande teman (Rennstam & Wästerfors 2015:59); både sådana som överensstämde och avvek från studiens teoretiska utgångspunkter, i enlighet med den riktade ansatsen (Hsieh & Shannon 2005:1282).

Tidigt i processen blev det däremot uppenbart att det som förväntades vara en relativt ensidig argumentation som kunde relateras till antaganden om moralpanik, egentligen utgjorde en väldigt splittrad debatt. Detta syns inte minst i faktumet att rapartister själva bjuds in till mediasammanhang för att framföra egna tankar om gangsterrapen och rollen som rapartist. Journalisten Magnus Tosser sammanfattar ett exempel på en tv-sänd intervju med en omtalad rapartist i en nyhetsartikel:

Efter att ha avtjänat ett fängelsestraff har den maskerade artisten förknippats med våldsamma texter och fick försvara sig i en intervju med "Veckans brott". Där förklarade 1 Cuz varför många av hans låtar innehåller texter där vapen och droger lyfts fram.

- Det är för att mitt liv har sett ut så. Det finns perioder av mitt liv som har varit fullt av sånt, perioder där mina vänner bara gått igenom sånt. Det finns vissa sidor i Sverige som är fucked up. Jag är en produkt av min miljö bara och min musik också, sa han i intervjun (Norrbottens-Kuriren 20-03-09).

Utöver rapartisters egna deltaganden i diskussionen om gangsterrap blev det tydligt att debatten övergripande kunde betraktas som tudelad med två dominerande förhållningssätt; medan den ena sidan av debatten har en märkbart kritisk hållning gentemot gangsterrap, antar den andra sidan en betydligt mer försvarande hållning. När dessa förutsättningar upptäcktes i det empiriska materialet blev det svårt att motivera valet av Cohens (2011 [1972]) perspektiv på moralpanik som studiens teoretiska utgångspunkt, då perspektivet utgår från antagandet om att

moralpanik präglas av konsensus. Med en förförståelse om att McRobbie och Thorntons (1995) perspektiv på ”postmodern moralpanik” tenderar att beröras i de flesta sammanhang där moralpanik problematiseras⁷ undersökte jag perspektivets antaganden ytterligare för att se om det kunde utgöra en lämpligare teoretisk utgångspunkt för studiet av svensk gangsterrap-debatt. Eftersökningarna föranledde slutligen avvägningen att istället tillämpa McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna perspektiv som studiens teoretiska utgångspunkt. Detta med motiveringen att perspektivet tillhandahåller analytiska förutsättningar att tolka debattens tudelade splittring på ett sätt som Cohens (2011 [1972]) moralpanikskoncept inte kan. Skälet till avvägningen grundas även i faktumet att det postmoderna perspektivet tillför ett tydligt teoretiskt bidrag till moralpaniksforskningen, då det är relativt utforskat rent empiriskt (se avsnitt 3.2).

För att göra analysen lättöverskådlig valde jag att kalla de två framträdande sidorna i debatten för: ”kritiker” respektive ”försvarare”. När det empiriska materialet kodades gjordes det med avsikten att åskådliggöra enskilda argumentationer i respektive grupp, samt att visa hur de kan förenas i förhållande till mer övergripande diskussionsteman. Citat (argument) som bedömdes vara intressanta från båda grupperna sorterades därför in under rubrikerna ”huvudtema” och ”undertema”. Undertemat anger således vad de olika sidornas enskilda argument betonar i förhållande till svensk gangsterrap, medan huvudtemat markerar hur argumenten förenas på ett mer övergripande plan. För att underlätta navigeringen i det kodade materialet markerades citaten även av sammanfattande etiketter. Tabell 2 visar två exempel på scheman som har kodats enligt redogörelsen ovan.

Tabell 2. Exempel på två kodningsscheman.

Huvudtema	Undertema	Etikett	Citat	Referens
Kontext	Musik som en produkt av social kontext	Samtidsskildring	Musiken och konsten kommer alltid att skildra sin samtid, och just nu är det de här berättelserna som kommer från Sveriges förorter.	Aftonbladet 20-09-16
Kontext	Musik som en negativ influens på social kontext	Våldsbejakande	Gustaf Lantz (S) vill stoppa ”gangsterrappen” på fritidsgårdarna. Han tycker att budskapet är våldsbejakande, sexistiskt och kvinno-fientligt.	Aftonbladet 20-02-06

⁷ Även av Cohen (2011) själv i nyutgåvan av sin bok.

5. Resultat & Analys

Debatten om svensk gangsterrap centrerar huvudsakligen kring tre huvudteman där debattens två utmärkande sidor – kritikerna och försvararna – är oeniga i antaganden som berör: i) orsakssambandet i kopplingen mellan gangsterrap och problematik i den sociala kontexten, ii) rapartisternas ansvarsbörda i sammanhanget, samt iii) om gangsterrapen bör få exponeras offentligt. Varje underrubrik i analysen behandlar ett av dessa huvudteman, där den inledande redogörelsen sammanfattar hur kritikernas och försvararnas argument relaterar till varandra. De efterföljande två delavsnitten presenterar de respektive sidornas enskilda argument i anslutning till att de relateras till studiens teoretiska utgångspunkter. Då McRobbie och Thornton (1995) menar att moralpanikens förutsättningar har *förändrats* i en postmodern mediekontext – och därmed har ersatts av en postmodern variant av moralpanik – är det en given premiss att synliggöra hur uttryck för klassisk moralpanik står sig i en samtida kontext. En analys av hur klassisk moralpanik relaterar till svensk gangsterrap-debatt blir därmed en förutsättning för att analysera debatten ur det postmoderna perspektivet. I enlighet med följande redogörelse är det framförallt kritikernas argument som kan relateras till dessa klassiska uttryck för moralpanik.

Sammantaget avser redogörelsen nedan åskådliggöra de argument som framförs i den tudelade gangsterrap-debatten, samt att synliggöra hur argumenten kan förstås som ett uttryck för postmodern moralpanik.

5.1 Gangsterrapens koppling till den sociala kontexten

Samtliga artiklar och artikelförfattare stödjer observationen att gangsterrap i första hand framförs av rapartister som har en koppling till geografiska bostadsområden som har varit eller är drabbade av gängproblematik och kriminalitet; huvudsakligen för att rapartister som framför gangsterrapen själva är uppvuxna eller bosatta i dessa områden. Med gangsterrapens många referenser till narkotika, våld och kriminalitet enas kritikerna och försvararna även i avseendet att den sociala kontexten i dessa områden inspirerar gangsterrapen. Det vill säga att den sociala problematik som finns i dessa områden återspeglas i gangsterrapens texter och musikvideos. Den faktiska debatten om anknytningen mellan gangsterrapen och problematiken i den sociala kontexten berör orsakssambandets riktning, där kritikerna kompletterar ovanstående antagande med argumentet att gangsterrapen även *tvärtom* påverkar den sociala kontexten.

Kritiker

Bland kritikerna är det uppenbart gangsterrapen huvudsakligen problematiseras i förhållande till dess negativa inflytande på en redan problematisk social kontext. Utöver att gangsterrapen innefattar konkreta referenser till kriminalitet menar många kritiker nämligen att gangsterrapen bär på problematiska egenskaper. Med hänvisning till egenskaper som "glorifierande", "romantiserande" och "propaganda" menar de att gangsterrapen målar upp en positiv bild av kriminalitet och en kriminell livsstil, vilket i sin tur riskerar att uppmuntra konsumenter av gangsterrap att själva begå brott eller ansluta sig till en sådan livsstil. Beteckningen gangsterrap får här inte endast betydelse för att den markerar musikens särskilda förbindelse med *skildringar* av kriminalitet, utan för att den markerar en direkt association mellan gangsterrapen och egenskaper som *uppmuntrar* kriminalitet.

Bland de som hävdar att gangsterrapen har negativa influenser på den sociala kontexten är den socialdemokratiska politikern Gustaf Lantz (S) en av de mest framträdande rösterna. I en tv-medverkan i programmet "Veckans brott" på SVT, beskriver Lantz (S) hur hans uppfattning om gangsterrapen formades av en händelse där han i egenskap av politiker nattvandrade i ett område som hade utsatts för dödsskjutningar. Under nattvandringen besökte han en fritidsgård och bevittnade där hur barn på fritidsgården satt och tittade på gangsterrap-musikvideos tillsammans; en situation han upplevde som en problematisk med hänvisning till att sådana musikvideos ger unga killar en glorifierad bild av (gäng)kriminalitet. I anslutning till antagandet menar han att det därför blir särskilt problematiskt när dessa musikvideos konsumeras på en statligt sanktionerad fritidsgård. Lantz (S) uttalanden i programmet återges av journalisterna Rasmus Karlsson och Rosanna Berg i en nyhetsartikel:

– Det är inte all rapmusik, det är våldsbejakande rapmusik jag tänker på. När man skjuter skarpt, eller poserar med vapen och droger, när man framställer det i ett väldigt glorifierande syfte. Då blir det problematiskt på en fritidsgård (Aftonbladet 20-02-06).

I en debattartikel drar en annan socialdemokratisk politiker, Lars El Hayek (S), en mer handfast slutsats om korrelationen mellan gangsterrap och kriminalitet. Enligt honom bidrar musiken till en direkt ökning av kriminalitet och destruktivitet:

[...] den förortsrelaterade gangsterrapen bidrar till ökad kriminalitet och destruktivitet samtidigt som den tenderar att motivera unga killar med riskfaktorer att ta steget in i den kriminella världen. Låttexterna handlar allt som oftast om vapen, narkotika, våld och grov sexism. I musikvideorna poseras det med knark, vapen och skyddsvästar. Det är musik som romantiserar gängkriminalitet och konsumeras av främst unga killar som ser dessa artister som förebilder (SVT Nyheter 19-12-13).

Det är därmed tydligt att argument om det motsatta orsakssambandet – det vill säga att gangsterrapen även främjar (gäng)kriminalitet – är centralt bland kritikerna. I El Hayeks (S) argumentation närmar vi oss även vad som kan betraktas som en konkret *anledning* till att gangsterrapen riskerar att influera kontexten negativt; nämligen att unga killar med befintliga riskfaktorer för att begå brott ser rapartister och gangsterrapens förmedlade bild av en kriminell livsstil som motiverande.

Enligt Cohen (2011 [1972]) kännetecknas moralpanik av orospräglade reaktioner gentemot något som uppfattas vara ett hot mot befintliga moraliska värderingar. I enlighet med ovanstående argumentation blir det tydligt att gangsterrapen betraktas som ett moraliskt hot då den har kriminalitetsfrämjande egenskaper som uppmuntrar konsumenter, i synnerhet en specifik grupp, att begå omoraliska handlingar. Gangsterrapen går på så sätt från att vara musikalisk underhållning till att bli ett reellt och moraliskt socialt problem. Med hänvisning till övergripande moralsociologiska antaganden om att kriminalitet kan betraktas som uttryck för samhällens mest konkreta moraliska gränsdragningar (Boutellier 2019) är synen på gangsterrapen som ett hot mot befintlig moral särskilt talande.

Det finns däremot även postmoderna tendenser i kritikernas argument, vilket de inledande delarna i citaten ovan vittnar om när kritikerna betonar att: ”Det är inte all rapmusik [...] (Aftonbladet 20-02-06)” och att det är: ”[...] den förortsrelaterade gangsterrapen [...] (SVT Nyheter 19-12-13)” som kritiken riktas mot. Dessa typer av uttalanden, som markerar att det problematiska i sammanhanget är något ”unik”, är återkommande i förhållande till flera teman i det empiriska materialet. Den postmoderna tendensen utläses i tolkningen att kritikerna visar på en självmedvetenhet kring att moraliskt underbyggda argument kan möta motstånd (eller förstås som ett uttryck för moralpanik), med hänvisning till att de aktivt markerar hur argumenten faktiskt berör ett *unik* problem och inte endast är ett uttryck för ”obefogad” moraliskt underbyggd kritik.

Försvarare

I kontrast till kritikernas argument om musikens negativa påverkan på den sociala kontexten menar försvarare av gangsterrapen att musiken i första hand bör betraktas som ett *symptom* på social problematik. I en krönika refererar journalisten Jesper Bengtsson till en välkänd skräckfilm för att illustrera varför antagandet om ett motsatt orsakssamband – där gangsterrapen har negativa influenser på kontexten – är orealistiskt:

Lika lite som Motorsågsmassakern gjorde människor till galna massmördare går det att hitta ett samband mellan gangsterrap och ökad kriminalitet. Däremot finns det säkert ett motsatt samband.

Ju högre brottslighet i utanförskapsområden, desto fler gangsterrappare (Katrineholms-Kuriren 20-02-06).

I en annan krönika illustrerar musik- och nöjesjournalisten Markus Larsson samma argument genom att dra en parallell mellan en historisk välkänd amerikansk ”gangsterrapgrupp”, som var i framkant när gangsterrapen etablerades i USA på 1980-talet (Sernhede & Söderman 2010:19), och en samtida svensk rapartist:

NWA eller Yasin kommer inte från landet ingenstans. Om allt vore frid och fröjd och ”Barnen i Bullerbyn” skulle de antagligen rappa om något annat (Aftonbladet 21-01-24).

I enlighet med citaten ovan betonar försvarare därmed att rapartister skildrar en existerande verklighet, samt att orsakssambandet mellan gangsterrap och den sociala kontexten är ensidigt. Det är därför vanligt förekommande att försvarare menar att det snarare borde ligga i politikernas intresse att sätta in åtgärder mot den kriminalitet och sociala problematik som skildras i gangsterrapen, framför att rikta kritik mot gangsterrapen i sig. Stundtals används därför ordet ”symbolpolitik” för att framhäva hur politikernas åtgärdsförslag gentemot gangsterrap egentligen tar fokus från politisk hantering av de ”riktiga” problemen gangsterrapen skildrar. I en ledartikel skriver exempelvis ledarskribenten Lotta Ilona Häyrynen att:

Självklart ska kulturen och musiken få handla om verkligheten. Eftersom musik för många blir ett andningshål i en risig vardag. Och det blir inte bättre när politiker som Gustaf Lantz hellre vill rätta i hur den vardagen skildras än att göra någonting åt de verkliga problemen (Aftonbladet 2020-02-05).

Mot bakgrund av ovanstående argument om gangsterrapens verklighetsskildringar menar flera artikelförfattare att det dessutom är viktigt att lyssna på och ta in det som sägs i gangsterrap, för att få information om den befintliga samtidskontexten. Journalisten och kulturkritikern Stefan Thungren berör argumentet i en recension av en rap-konsert:

Kultur och musik har alltid varit en tidsspegel för att se in i framtiden och hiphoppen är unik som en alternativ nyhetskanal med direktuppkoppling mot en yngre generations tankar och problematik. Att vifta bort detta som endast en glorifiering av våld och droger är ett grovt misstag, även om till och med vi som tillhör en luttrad hiphopgeneration kan sätta kaffet i halsen när Einár går loss utan textmässigt säkerhetsbälte (Svenska dagbladet 2019-12-21).

Anknytningen mellan gangsterrap och den sociala kontexten är därmed väldigt närvarande även i försvararnas argument, om än med tonvikt uteslutet på hur den sociala kontexten influerar gangsterrapen. Argumentationerna visar därmed att gangsterrap-debatten präglas av distinkta motsättningar mellan kritiker och försvarare. Givet att gangsterrapens påverkan på den sociala

kontexten kan betraktas som ett moraliskt socialt hot bland kritikerna menar jag att försvararnas motsatta argumentation åskådliggör den mest centrala *slitningen* i debatten.

Att det finns en slitning mellan kritikerna och försvararna ger i sig fog för att samtida gangsterrap-debatt kan ses som ett uttryck för postmodern moralpanik då kritikernas argument, vilka kan betraktas som uttryck för moralpanik, inte går oemotsagda. Det som främst talar för att McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna perspektivet är närvarande relaterar däremot till antagandet om hur moralpanikens förutsättningar har förändrats till följd av perspektivets framgångar. I det här sammanhanget blir antagandet aktuellt i förhållande till hur vanligt förekommande det är att försvarare använder sig av begreppet ”moralpanik” för att avfärda den kritik som förs mot gangsterrapen. Ett sådant exempel återfinns i en debattartikel författat av två forskare på Uppsala universitet, vid namn Johan Eddebo och Emil Lundin:

Men vi behöver ingen moralpanik som förstärker stigma och letar svartvita orsakssamband mellan gangsterrap och kriminalitet (Göteborgsposten 21-01-20).

Samtidigt som kritiken mot gangsterrapen delvis kan förstås som ett uttryck för moralpanik, använder sig alltså försvararna av begreppet moralpanik för att aktivt granska och avfärda kritiken. Det stödjer därmed McRobbie och Thorntons (1995) antaganden om att det finns en självmedvetenhet hos medier om moralpanikens uttryck, samt att moralpanik har blivit en del av en kritisk diskurs där begreppet används för att *avfärda* uttryck för moralpanik.

5.2 Rapartisternas (ansvarsbärande) roll

Ett annat framträdande huvudtema berör rapartisternas ansvarsbärande roll i förhållande till det ovannämnda orsakssambandet mellan gangsterrapens koppling till problematik i den sociala kontexten.

Innan vi går in på det nämnda huvudtemat, som är fokus för detta avsnitt, är det två fynd i det empiriska materialet som är lämpliga att uppmärksamma inledningsvis. Ett av dessa berör ett undertema som båda sidorna i debatten avhandlar när rapartisternas roll lyfts, nämligen att vissa rapartister har blivit dömda eller är misstänkta för att ha begått brott. Antagandet om att rapartister skulle ha egna kopplingar till kriminalitet nämns ofta förbigående och på ett sätt som antyder att det utgör ett vedertaget faktum. Det är även tydligt att båda sidorna är enade i uppfattningen om att rapartisters eventuella brottsliga ageranden bör problematiseras. Det andra fyndet relaterar till det föregående och berör faktumet att det specifikt är *ett fall* som är återkommande i diskussionerna om rapartisternas kriminella bakgrunder. Fallet gäller en framgångsrik rapartist – med artistnamnet ”Yasin” – som i skrivande stund är häktad för

stämpling till människorov av en annan framgångsrik rapartist.⁸ I artiklarna betonas det även att artisten sedan tidigare är dömd till ett fängelsestraff för grovt vapenbrott. Trots att kvalitativa innehållsanalyser sällan riktar in sig på frekvens eller kvantitativa beräkningar, är det påtagligt att det specifika fallet är återkommande på ett sätt som sticker ut i det empiriska materialet. Fallet tenderar i själva verket att lyftas fram för att illustrera en rådande *trend* bland rapartister och utgör även bakgrunden till mycket av den kritik som gangsterrapen möter. En fråga som uppstår är därmed om skälet till att fallet uppmärksammas i debatten grundar sig i att det *är* särskilt exceptionellt eller om det är ett av få fall som bekräftar antagandet om att flera rapartister har en kriminell bakgrund.

Det är oavsett märkbart att de två sidorna i debatten ger stort utrymme åt det specifika fallet, samt att de är enade i uppfattningen om att rapartisters eventuella brottsliga ageranden bör problematiseras. För att återknyta till delavsnittets rubrik och inledande mening finns det däremot en slitning i debatten mellan kritiker och försvarare där de – mot bakgrund av sina ståndpunkter om orsakssambandet mellan gangsterrapen och problem i den sociala kontexten – är oeniga i antaganden om huruvida rapartister har en ansvarsbörda i sammanhanget.

Kritiker

Antagandet om att moralpanik förutsätter att det finns syndabockar som ställs till svars för det moraliska hotet (Cohen 2011 [1972]:20; Hier 2008:176; Hunt 1997:631) är väldigt närvarande i studiens empiriska material. I studiesammanhanget är det därtill tydligt att det specifikt är rapartisterna som utgör sammanhangets syndabockar. Ett exempel på en situation som vittnar om ansvarsbördan rapartister tillskrivs av kritiker nämns upprepade gånger i flera artiklar och berör ett uppmärksammat tv-inslag i TV4:s program ”Malous efter tio”, där en ung rapartist blir intervjuad om sin musik. Journalisten Cornelis Rikken återger en del av intervjun i en nyhetsartikel:

Alex Greekazo, 18, kom till ”Malou efter tio” för att prata om framgångarna och sin nya singel ”Apoteket”. Men snabbt gick intervjun över till att handla om rapparens relation till droger.

- Det är väldigt mycket kring knark och våld i dina texter, säger Malou von Sivers, 66, i programmet.
- Man kan ju få en känsla litegrann av att du romantiserar att leva i det här. Det är ”fett” och ”cool” med kokain och såna saker (Aftonbladet 19-12-08).

Det som gör anknytningen mellan gangsterrapen som ett hot och rapartisternas ansvarsbörda i sammanhanget så tydlig i citatet är att de egenskaper som kritikerna tillskriver gangsterrapen

⁸ Den här studien färdigställdes den 14 juni 2021. Vid tillfället var artisten fortfarande häktad.

också överförs till rapartisten som intervjuas. Med återkoppling till föregående analysavsnitt (se avsnitt 5.1) överförs således gangsterrappens problematiska egenskaper (e.g. romantiserande av kriminalitet) till rapartisten, där den istället blir en aktiv handling. Rapartisten blir då den som aktivt romantiserar kriminalitet och därmed även den som är ansvarig för det som gör gangsterrappen till ett hot.

Några kritiker poängterar dessutom explicit att rapartister har en ansvarsbärande roll för det, enligt dem, negativa inflytande gangsterrappen har på den sociala kontexten. I en debattartikel menar politikern Lars El Hayek (S) bland annat att rapartister har en sådan påverkan på musikkonsumenternas beteenden och attityder att de bör betraktas som maktutövare:

Förortsraparna måste inse att de på något vis är makthavare och att deras musik är maktutövning, i bemärkelsen att de kan förändra och påverka beteenden och attityder (SVT Nyheter 19-12-13).

I argumentationerna blir det därmed tydligt att rapartister framställs som protagonister i den moraliska problematik kritikerna menar att gangsterrappen föranleder, vilket antyder att Cohens (2011 [1972]) teoretiska antagande om att moralpanik (alltid) har en syndabock är närvarande i debatten.

Kritikerna lägger även stor vikt vid att problematisera rapartisters personliga kopplingar till brottslighet, vilket tolkas vara ett instrument för att ytterligare befästa rapartisternas problematiska roll i sammanhanget. I en ledarartikel skriver exempelvis journalisten Daniel Persson att:

All hiphop är inte likadan, men flera framstående gangsterrappare är inte främst musiker utan kriminella som också skildrar sina och kumpanernas brott med musik (Norrköpings tidningar 2020-03-05).

Att rapartisters kopplingar till kriminalitet lyfts kan förstås som ett uttryck för postmoderna tendenser i form av en självmedvetenhet kring moralpanikens uttryck. Det vill säga att kritikerna är medvetna om att deras argumentation kan betraktas som att de målar ut rapartister till syndabockar (vilket i enlighet med ovanstående redogörelse är en möjlig tolkning). Det fokus som läggs vid att problematisera att rapartister har begått brott kan då förstås som en medveten förskjutning från abstrakt moralisk kritik – som liknar uttryck för moralpanik – till ett *verkligt* problem eller en *verklig* problematisk trend bland rapartister.

Försvarare

Likt kritikerna är försvararna tydliga med att rapartisters tidigare eller misstänkta brottsliga ageranden inte är försvarbara. Försvararna presenterar däremot en defensiv uppfattning om att

det går att särskilja person (rapartist) från verk (gangsterrapen) utan att det blir motsägelsefullt. Faktumet att rapartister har begått eller misstänks ha begått brott motiverar alltså nödvändigtvis inte att gangsterrapen som *musikaliskt kulturuttryck* döms ut fullständigt. En artikelförfattare skriver exempelvis att: ”De är inte guds bästa barn, men de gör musiken som tusentals unga i dag allra helst lyssnar på” (Aftonbladet 20-09-16). I en krönika refererar musikkritikern Gabriel Zetterström till det uppmärksammade fall som beskrevs i analysavsnittets inledning (avsnitt 5.2) när han berör ovanstående argument:

Ett samhälle bör såklart alltid fördöma brottsliga handlingar. [...] Det är inte Yasins låtar som häktats för kidnappning, man kan vara emot kriminalitet och samtidigt tycka att duetten med Miriam Bryant [en välkänd svensk sångerska, mitt förtydligande] är en helt okej låt (Helsingborgs dagblad/Sydsvenskan 21-01-08).

Många betonar dessutom att fördömandet av rapartister som har begått brott, uteslutet, bör göras av rättsväsendet.

Till skillnad från kritikerna – som tolkas använda rapartisters personliga kopplingar till brottslighet för att förstärka rapartisters ansvarsbärande roll i sammanhanget, eller som ett verktyg för att skifta fokus från att kritikernas argument kan förstås som uttryck för moralpanik – är *särskiljandet* mellan rapartisters brottsliga erfarenheter och gangsterrapen endast ett mellanspel i försvararnas argumentation. Då försvararna i själva verket menar att gangsterrapen inte har en negativ påverkan på den sociala kontexten överhuvudtaget centrerar deras argumentation huvudsakligen kring att betona hur rapartisterna inte bör eller kan göras ansvariga för social problematik. Försvararnas argumentation kan således förstås som en offensiv kritik mot att rapartister utmålas till syndabockar. I en intervju förklarar Johan Söderman, professor i Barn- och ungdomsvetenskap på Göteborgs universitet, att det är viktigt att inte ”skjuta budbäraren”, utan att istället se på gangsterrapen och rapartisternas förmedling av musiken som ett användbart verktyg för att tolka samtiden:

Men i ett fritt samhälle, återigen, är det inte värdigt att utöva förbud mot konstnärliga uttryck. Och när det gäller hiphoppen är det viktigt att inte ”skjuta budbäraren” utan i stället använda hiphoppen för att förstå och tolka samtiden (Smålandsposten 20-03-31).

I försvararnas argumentation om rapartisterna blir det dessutom tydligt att perspektivet på moralpanik används som ett instrument för att avfärda kritikernas argument. Bland annat använder sig artikelförfattare av beteckningen ”syndabock” i sina avfärdanden, vilket direkt refererar till Cohens (2011 [1972]) antagande att moralpanik alltid innefattar en syndabock. I ett kulturreportage om hiphop skriver journalisten Filip Yifter-Svensson att politiska förslag

om att förbjuda gangsterrap är ett ”syndabocksletande”, framför en faktisk ansträngning att lösa de bakomliggande sociala problem som inspirerar gangsterrapen:

Medan kritikerna menar att gangsterrapparna glorifierar en kriminell livsstil, så hävdar de [rapartisterna, min notering] själva och deras tillskyndare att de bara berättar om sin verklighet. Om musiken har blivit råare så är det bara en spegling av ett hårdare samhällsklimat. Att, som Gustaf Lantz, förorda ett förbud mot gangsterrap ses därför som symbolpolitik och syndabocksletande, medan roten till problemen – segregation, ojämlikhet – lämnas därhän (Helsingborgs dagblad/Sydsvenskan 20-03-01).

Försvarens argument skildrar därmed hur uttryck för moralpanik möter motstånd och inte längre avspeglar konsensus, i enlighet med antaganden om postmodern moralpanik. Försvarens användning av moralpanikens egna koncept och beteckningen ”syndabock” som ett instrument för att tillbakavisa kritikernas argument vittnar även om en självmedvetenhet kring moralpanikens antaganden och uttryck, i enlighet med McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna perspektiv på moralpanik.

Avseende just syndabockar framför McRobbie och Thorntons (1995) däremot även ett mer konkret argument, då de menar att syndabockar (eller folkdjävlar) inte är lika marginaliserade i den postmoderna mediekontexten. I gangsterrap-debatten är detta särskilt tydligt då försvarens betonar att rapartisterna inte har en ansvarsbärande roll i sammanhanget då de, likt gangsterrapen per se, är fristående problematiken i den sociala kontexten. Försvarens argumentation visar därmed hur syndabockarna i sammanhanget inte bemöts av en enad kritik, utan att de tvärtom även tas i försvar.

5.3 Gangsterrapens offentliga exponering

Det tredje huvudtemat i debatten berör gangsterrapens och rapartisternas exponering i offentliga sammanhang, där kritikerna och försvarens är oeniga i huruvida exponeringen bör begränsas eller ej. Medan kritikerna är offensiva i sin argumentation och menar att gangsterrapens (offentliga) exponering bör begränsas, antar försvarens en defensiv hållning i förmån för gangsterrapens och rapartisternas rätt till offentlig exponering.

Uttryck för postmodern moralpanik kan därmed utläsas redan i debattens utgångsläge och faktumet att gangsterrapen och rapartisterna *får* offentlig exponering, exempelvis genom att medier nominerar rapartister till musikpriser och bjuder in dem till intervjuer. Detta innebär att media kan göra och *gör* val som mer eller mindre kan betraktas som aktiva i förmån för exponering av gangsterrap eller rapartister. Det vittnar således om att mediekontexten inte (längre) avspeglar moraliskt konsensus, samt att ”syndabockar” inte kan anses vara lika

marginaliserade med hänvisning till att de både prisas av media och får medialt utrymme att framföra sina egna perspektiv.

Kritiker

Som ovannämnt argumenterar kritikerna att gangsterrapens och rapartisternas offentliga exponering bör begränsas. Skälet till begränsningen relaterar direkt till den negativa påverkan som kritikerna menar att gangsterrapen tillför den sociala kontexten (se avsnitt 5.1). I en tv-medverkan i programmet "Veckans brott" på SVT presenterar politikern Gustaf Lantz (S) exempelvis ett policyförslag om att gangsterrap borde förbjudas i offentligt sanktionerade verksamheter, men problematiserar specifikt att den konsumeras av ungdomar på fritidsgårdar. Lantz (S) menar att det är en form av självskadebeteende när politiker dels arbetar med brottsförebyggande åtgärder, samtidigt som brottsfrämjande budskap tillåts spridas i offentliga verksamheter. Lantz (S) resonemang och förslag återges bland annat i tre artiklar:

Jag tycker att det finns ett sorts självskadebeteende i vårt samhälle: å ena sidan satsar vi jättemycket pengar på att bli av medskjutningarna och å andra sidan har vi fritidsgårdar som understödjer budskapet, sade Gustaf Lantz, i Veckans brott (SVT Nyheter 20-02-07a/SVT Nyheter 20-02-07b).

Gustaf Lantz tror inte på censur utan menar att det handlar om brottsförebyggande åtgärder som riktar sig mot unga.

- Man får skilja på att sätta munkavel på människor och att bjuda på rampljus. Och jag tycker inte att våra skattepengar ska bjuda på rampljus och sprida den här mångt och mycket våldspragandans, säger han (SVT Nyheter 20-02-07c).

Problematiseringen av rapartisternas offentliga exponering kan dels härledas till det ansvar som kritikerna tillskriver dem i främjandet av gangsterrapens problematiska innebörd (se avsnitt 5.2). Begränsningen av rapartisternas offentliga exponering motiveras däremot desto mer i förhållande till att vissa av dem har eller misstänks ha begått brott. Många debattörer kritiserar specifikt att rapartister nomineras till och tilldelas musikpriser, samt att de bjuds in att gästa mediasammanhang. En stor del av kritiken relateras till ett fall som fått särskilt stor uppmärksamhet (se inledningen i avsnitt 5.2). I en insändare anser en anonym avsändare att det är olämpligt att rapartisten i det uppmärksammande fallet är nominerad till ett musikpris:

Rapparen [Yasin, min notering] är utsedd att få guldsdivan. Sveriges mest lyssnade låt. Då tänker jag, vilken lyssnargrupp har han? Som han nu betar sig och uttrycker sig, i texten som han får framföra i media, tv och radio där han uppmanar till grovt våld och skjutningar, anser jag att det

inte är lämpligt att han belönas med en guldskiva. [...] med den utveckling som är i vårt land i dag har jag mycket svårt att förstå det kulturella i hans budskap (Hallandsposten 21-01-30).⁹

I en kommentar kritiserar journalisten Erik Wisterberg musikstreamingtjänsten Spotify för att ta ställning i *förmån* för den häktade rapartisten, då Spotify inte har tagit bort artistens låtar från sina offentliga spellistor. Detta med hänvisning till att syftet med dessa offentliga spellistor är att uppmärksamma och locka musikkonsumenter att lyssna på vissa låtar:

Vad gör bolaget när en av plattformens största kreatörer misstänks vara inblandad i ett mycket grovt brott mot en annan av plattformens största kreatörer? Ingenting, är det korta svaret. SvD erfar att Spotify har fattat beslutet att inte plocka bort gängrapparen från sina handplockade spellistor med anledning av häktningen. Bolagets aktiva val är därmed, i alla fall tills vidare, att fortsätta hjälpa honom att nå ekonomisk framgång genom att aktivt sätta just hans musik i sina användares öron (Svenska Dagbladet 21-01-06).

I en debattartikel problematiserar politikern Lars El Hayek (S) faktumet att rapartister bjuds in i offentliga mediasammanhang på ett mer övergripande plan:

Om man som rappare för 20 år sedan riskerade att hamna utanför och svartlistas av evenemangsbolag blir man idag inbjuden till talkshows och Musikhjälpen. Har man tur får man spendera ett antal minuter med Malou von Sivers och berätta om livet som kändis (SVT Nyheter 19-12-13).

Då argumenten avser gangsterrapen och rapartisters offentliga exponering riktas kritiken inte främst mot rapartisterna själva, liksom kritikernas argumentation i avsnitt 5.2. Huvudsakligen vänder sig kritikerna här till de med befogenheter att begränsa den offentliga exponeringen. Tolkningen av argumenten är därmed att kritikerna, genom att problematisera gangsterrapen och rapartisternas bakgrunder, vill sätta press på dessa aktörer. I argumentationen går det därför att utläsa hur det moraliska ansvaret *förflyttas* från syndabockarna (rapartisterna) till andra aktörer. De som på olika sätt är tillåtande i att gangsterrap eller rapartister får offentlig exponering kan på så sätt tolkas vara medskyldiga till att befrämja det moraliska hot gangsterrapen orsakar och som rapartisterna bär ansvarsbördan för.

Lantz (S) citat antyder även en medvetenhet om att förslaget på förbud av konsumtion av gangsterrap på fritidsgårdar troligtvis kommer att möta mothugg. Att han konstaterar att: "Man får skilja på att sätta munkavel på människor och att bjuda på rampljus (SVT Nyheter 20-02-07c)" och betonar att policyförslaget är en brottsförebyggande åtgärd antyder således en insiktsfull hållning på basis av att han markerar hur förslaget inte är en moraliskt underbyggd

⁹ Rapartisten Yasin har inte varit nominerad till något pris som heter "Guldskivan". Troligtvis refererar författaren till de tre nomineringar han fick inför P3 Guld-galan som anordnades av Sveriges Radio (2020) i mars 2021.

kontrollåtgärd, utan att det handlar om att förebygga ett *större* socialt problem. Lantz (S) visar därmed på förståelse för att förslaget inte präglas av konsensus och en självmedvetenhet kring svårigheten att motivera policyförslag på moraliska grunder, då hans argumentation kan förstås som en medveten förskjutning från moraliskt underbyggda argument till ett argument som markerar att förslaget är en del av en större politisk agenda.

Försvarare

Försvararna riktar fokus mot att problematisera vad det skulle innebära om gangsterrapen och rapartisternas offentliga exponering aktivt begränsades. I enlighet med försvararnas tidigare argument (se avsnitt 5.1 och 5.2) om att gangsterrapen avspeglar en befintlig verklighet, vänder sig de flesta försvarare emot antagandet att gangsterrap *överhuvudtaget* skulle bära på illvilliga budskap. Det är därmed en nästintill vedertagen uppfattning bland försvararna att gangsterrap bör betraktas som ett kulturuttryck eller en konstform, likt övrig musik eller kulturell underhållning. Då gangsterrapen ofta lyfter social problematik och kriminalitet menar flera artikelförfattare att gangsterrapen även kan betraktas som ett samhällskritiskt konstuttryck. I en konsertrecension beskriver exempelvis journalisten och kulturkritikern Stefan Thungren en rapartists musiktexter som ”socialrealism”:

Einårs texter är fascinerande, hans sätt att använda språket är gatupoetiskt på en nivå som vi inte riktigt har upplevt tidigare. Rader om att ”cutta upp hasch i en portuppgång” och att ”gå runt med stål” i fickan är en så rak socialrealism att det har blossat upp en debatt om vad som lite slarvigt har kommit att kallas svensk gangsterrap (Svenska Dagbladet 19-12-21).

Med utgångspunkt i antagandet att gangsterrap utgör en kulturyttring och konstform menar i princip samtliga försvarare att en aktiv ansträngning att begränsa gangsterrapens offentliga exponering är ett uttryck för kulturell censur. De som framför argument med avstamp i antagandet tolkas göra det med hänvisning till att det skulle vara att inskränka kulturuttryck som anses ”moraliskt felaktiga”. I en mediekolumn skriver Expressens kulturchef och ansvariga utgivare Karin Olsson bland annat att:

Men nu rasar en märklig censur debatt om medierna och streamingtjänsterna alls borde uppmärksamma rappen. Ska P3 ge artisterna utrymme? Ska Spotify ens spela dem? Här finns smakpoliserna som tror att det går, och är önskvärt, att rensa bort kultur som anses moraliskt dubiös (Expressen 21-01-06a).

I en krönika ifrågasätter även journalisten Jesper Bengtsson om konstnärer personligen alltid behöver *stå för* vad de uttrycker i sin konst, även om den lyfter ”omoraliska” budskap eller

uttryck. Bengtsson menar att en sådan utgångspunkt i förlängningen medför en totalitär konstsyn där endast moraliskt ”korrekta” konstuttryck skulle få tillåtas:

I grunden bygger Lantz ställningstagande på den felaktiga uppfattningen att alla konstnärer står för allt de uttrycker. Man måste se kontexten. En musiker som själv varit kriminell, suttit i fängelse och vuxit upp i miljöer med droger och brottslighet, skildrar i första hand sin tidigare, eller kanske nuvarande verklighet. Rakt upp och ned, utan att värdera den moraliskt. Det kan säkert låta som förhålligande, men behöver ju inte vara det. [...] Den som hävdar att konstnärer alltid måste ta moralisk ställning i sina verk och att det ställningstagandet alltid måste vara ”gott” hamnar förr eller senare i en totalitär konstsyn, där konsten har ett uppdrag att följa vissa förutbestämda linjer (Katrineholms-Kuriren 20-02-06).

Försvararna lägger även stor vikt vid att diskreditera kritikernas argument, ofta genom att framställa dem som motsägelsefulla. Många försvarare bygger i själva verket vidare på kritikernas argument genom att lyfta exempel på andra kulturuttryck som – givet att gangsterrap bör censureras – också bör censureras. I en krönika skriver journalisten Johan Lindqvist att:

Vi har lyssnat på mördarballader sedan medeltiden. Vi har alla sett tusentals liv spillas på tv och på bio. Gå till närmaste bibliotek och där finns hyllmeter av svenska, storsäljande kriminalromaner om de mest bestialiska brott. Oftast är det kvinnor och barn som våldtas och lemlästas. Jag hör inte Gustaf Lantz höja rösten för att de här böckerna ska bort för att inte inspirera till ännu ett kvinnomord. Nej, såklart. Det där är ju litteratur som han och hans vänner läser när de kopplar av vid poolkanten på Mallorca. Det ska de förstås fortsätta med (Göteborgs-Posten 20-02-06).

I enlighet med postmodern moralpanik kan argumentationen förstås som en direkt kritik mot uttryck för moralpanik då den betonar att endast *viss* kultur bemöts av oproportionerligt negativa reaktioner och förslag på censurerande begränsningar. Detta vittnar således om ett obefintligt konsensus i debatten. Argumenten belyser även hur rapartister tas i försvar av medier, vilket vittnar om att syndabockar inte kan anses lika marginaliserade som tidigare moralpaniksmodeller har hävdad. Försvaret av gangsterrap och rapartisterna är däremot relativt abstrakt då gangsterrap och rapartister snarare tycks utgöra ett *fall* som belyser en övergripande hållning avseende inskränkningar i kulturyttringar.

Censur-argumentationen antyder även att moralpanik inte lika enkelt kan användas för att motivera kontrollåtgärder. I en insändare tillbakavisar avsändaren Ylva Eliasson policyförslaget om att begränsa gangsterrapens exponering i offentligt sanktionerade verksamheter, som Gustaf Lantz (S) presenterade i programmet ”Veckans brott”:

Såg veckans brott i tisdags om gangsterrap. Vad är detta om inte moralpanik? Man blir beklämd när man ser en debatt som den mellan riksdagsman Gustaf Lantz (S) och kriminologen Christoffer Carlsson i programmet och inser att det är den förre som ”bestämmer”. Inte konstigt att man misslyckas med att lösa samhällsproblemen om man istället för att lyssna på

experterna/forskningen går på sitt eget tyckande och sina känslor (Katrineholms-Kuriren 20-02-08).

Flera politiker ansluter sig till försvararnas sida och betonar att det inte är politikens uppgift att begränsa kulturuttryck. I en nyhetsartikel på SVT:s nyhetssida framgår tre citat där representanter för partierna Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet tillbakavisar policyförslag som avser begränsa gangsterrapen:

Politiker kan stifta lagar om hets mot folkgrupp, men vi ska inte stoppa vissa kulturuttryck, säger Christer Nylander (L) (SVT Nyheter 20-02-07b).

Vi politiker ska inte förbjuda musik, vilken musik man lyssnar på eller var den spelas. Det är absolut inte politikens roll, säger Centerpartiets kulturpolitiska talesperson Per Lodenius, till Kulturnyheter (SVT Nyheter 20-02-07b).

Det är såklart mycket oroande med de problem med kriminalitet som finns, inte minst bland unga. Mot detta behövs stora insatser. Men det är inte kulturens fel att det finns kriminalitet, skriver Anna Sibinska (MP) i ett mejl till Kulturnyheter (SVT Nyheter 20-02-07b).

Det postmoderna antagandet om att policyförslag inte lika enkelt kan motiveras på moraliska grunder blir således påtagligt i debatten när även politiker opponerar sig mot förslagen. Men det som framförallt föranleder tolkningen att uttryck för postmodern moralpanik är närvarande är att försvarare explicit använder sig av moralpaniksbegreppet för att avfärda Lantz (S) policyförslag (e.g. Katrineholms-Kuriren 20-02-08, se citat ovan). Det indikerar således att moralpanik anses vara ett olämpligt ledmotiv för policyförslag som avser hantera samhällsproblem. McRobbie och Thorntons (1995) antaganden om att moralpanik har blivit en del av en kritisk diskurs där medier har blivit självmedvetna om moralpanikens uttryck, är därmed synliga i argument där moralpanik används som ett kritiskt instrument för att avfärda moraliskt underbyggda policyförslag.

6. Avslutning & Diskussion

I tidningsartiklarna går det att utläsa hur gangsterrap-debatten avspeglar en tydlig distinktion, där det ena lägret är märkbart kritiska mot gangsterrapen och det andra lägret antar en mer försvarande hållning. Den tudelade debatten utmärker sig därför dels utifrån de kontrasterande argumentationerna som förs i relation till olika huvudteman, men framförallt för att de två sidorna tillsammans vittnar om att uttryck för postmodern moralpanik är närvarande. Inledningsvis är det däremot lämpligt att repetera de slutsatser som har dragits i förhållande till debattens tre huvudteman:

- i) Orsakssambandet mellan gangsterrapens koppling till problematik i den sociala kontexten: På basis av gangsterrapens glorifierande, romantiserande och propagerande egenskaper menar kritiker att gangsterrapen kan uppmuntra och motivera musikkonsumenter att begå brott eller ansluta sig till en kriminell livsstil. Antagandet är genomgående i tidningsartiklarna och är essensen i varför gangsterrapen kan förstås som ett hot mot moraliska värden, samt i förlängningen även varför kritikernas argument kan förstås som uttryck för moralpanik. Det kan däremot även uttydas postmoderna tendenser i kritikernas betonande av gangsterrapens särprägel. Betonandet kan då förstås som en självmedveten förskjutningen från ett moraliskt underbyggt argument till andra omständigheter som rättfärdigar kritiken.

Enligt försvararna utgör gangsterrapen inget hot mot den sociala kontexten; tvärtom menar de att gangsterrapen bör betraktas som ett direkt resultat av befintlig social problematik som omger och inspirerar musiken. Förutom att argumentet belyser att det inte råder konsensus i debatten gör sig postmoderna tendenser desto mer kända i exempel där försvarare direkt avfärdar kritikernas argument med hänvisning till att de endast utgör uttryck för moralpanik. I enlighet med antaganden för postmodern moralpanik, vittnar detta om en medvetenhet kring moralpanikens uttryck då begreppet används reflexivt för att *avfärda* uttryck för moralpanik.

- ii) Rapartisternas ansvarsbärande roll: Kritikerna lyfter argument som antyder att rapartister har en ansvarsbörda i förorsakandet av den sociala problematik gangsterrapen tillför den sociala kontexten. I sammanhanget kan rapartisterna därför förstås som de syndabockar som görs ansvariga för gangsterrapen som moraliskt hot. Att vissa rapartister har en personlig koppling till kriminalitet tycks därtill användas i syfte att förstärka ansvarsbördan, men kan även förstås som självmedvetna försök att rättfärdiga kritiken på andra än moraliska grunder.

Likt kritikerna understryker försvararna att rapartister som har gjort sig skyldiga till brott bör dömas för dessa, men att fördömandet uteslutet är en uppgift för rättsväsendet. Försvararna betonar dock framförallt att rapartisterna inte har någon ansvarsbörda för social problematik överhuvudtaget. Detta för att gangsterrapen inte förorsakar social problematik, utan tvärtom är ett symptom av den. Argumentationen kan därför förstås som ett försvar av syndabockarna, vilket kan relateras till antagandet om att syndabockar är mindre marginaliserade i den postmoderna mediekontexten. Försvararna använder

dessutom benämningen ”syndabock” på ett reflexivt sätt för att avfärda kritikernas argument, vilket visar på självmedvetenhet kring moralpanikens uttryck.

- iii) Gangsterrapens offentliga exponering: Kritiker menar att gangsterrapens och rapartisters exponering bör begränsas. En socialdemokratisk politiker framför även ett konkret policyförslag om att förbjuda gangsterrap i offentligt sanktionerade verksamheter. Argumenten antyder därmed en ansvarsförskjutning från syndabockarna (rapartisterna) till andra personer eller aktörer som kan möjliggöra dessa begränsningar. Kritikernas argumentation vittnar därmed om antagandet att moralpanik ofta föranleder förslag och krav på kontrollåtgärder. I argumentationen utläses däremot även en självmedvetenhet kring att argumenten om begränsningar av gangsterrap kan möta motstånd. Bland andra Lantz (S) redan i förslaget bemöter motargument det kan tänkas få genom att relatera policyförslaget till en mer övergripande brottsförebyggande politisk åtgärd, vilket kan förstås som ett rättfärdigande på basis av ett större och mer vedertaget moraliskt ledmotiv.

Enligt försvararna bör gangsterrap betraktas som ett kulturuttryck, vilket i förlängningen innebär att försök att begränsa gangsterrapens och rapartisters exponering skulle vara att censurera viss kultur. Argumentationen synliggör därför dels att det inte råder konsensus i argument om gangsterrapen exponering, samt hur syndabockarna (rapartisterna) tas i försvar. Men framförallt visar försvararna att postmoderna tendenser är närvarande i förhållande till antagandet att moralpanik inte längre motiverar kontrollåtgärder. Anklagelser om moralpanik används tvärtom som ett instrument för att tillbakavisa policyförslag om begränsande åtgärder.

Då kritikerna huvudsakligen argumenterar på basis av moraliska uppfattningar, samtidigt som försvararna *bemöter* kritikernas argument, blir moral den grundläggande förutsättningen för argumentationerna på båda sidorna av debatten. Det är således uppenbart att oenigheten i debatten föranleder slutsatsen att debatten inte avspeglar moraliskt konsensus. Det som däremot är ett särskilt intressant fynd i förhållande till det postmoderna perspektivet på moralpanik är att båda sidorna i debatten tenderar att argumentera självmedvetet utifrån detta faktum. Det vill säga att det finns en självmedvetenhet kring att moraliskt underbyggda argument i diskussioner om sociala problem (det vill säga det som föranleder moralpanik) inte längre går oemotsagda, vilket är ett grundantagande i McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna perspektiv.

Hos försvararna syns självmedvetenheten som allra tydligast då de bemöter kritikernas argument med en form av meta-kritik, där de avfärdar uttryck för moralpanik genom att hävda att det *är* just uttryck för moralpanik. Hos kritikerna kan denna självmedvetenhet utläsas i att

de tolkas förskjuta argumentationer från moraliskt underbyggda argument till andra omständigheter som rättfärdigar kritiken. Exempelvis antyds en självmedvetenhet kring att policyförslag som avser begränsa gangsterrapens offentliga exponering kommer att mötas av kritik när de samtidigt markerar att åtgärder mot gangsterrapen är en del av ett *större* brottsförebyggande arbete. Det postmoderna antagandet om att moralpanik har blivit en del av en kritisk diskurs tar sig därmed uttryck i en självmedvetenhet i argumentationerna på båda sidorna av debatten; bland kritikerna för att de kontinuerligt förskjuter argumenten till icke-moraliska omständigheter, bland försvararna för att moralpaniksperspektivet används aktivt för att avfärda kritikernas argument. Postmodern moralpanik färgar och genomsyrar därmed svensk gangsterrap-debatt som helhet.

Argumentationen i svensk gangsterrap-debatt överensstämmer även med flera slutsatser som har dragits i tidigare studier om moralpanik, populärkultur och medieskildringar av rapmusik. Tidigare slutsatser om att (gangster)rap tenderar att kopplas ihop med brottslighet och social problematik i massmedia (e.g. Keyes 2004; Rose 1994; Schneider 2011) kan relateras till gangsterrap-debatten på ett övergripande plan, då gangsterrapens koppling till en problematisk social kontext på ett sätt utgör debattens nav. I enlighet med tidigare studier om medieskildringar av rapmusik (e.g. Keyes 2004; Rose 1994; Schneider 2011) är det däremot särskilt kritikernas argumentation som vittnar om hur förbindelsen mellan gangsterrap och kriminalitet tenderar att forma en övergripande ofördelaktig uppfattning om (gangster)rap; detta med hänvisning till att denna förbindelse är essensen i kritikernas argumentation.

Argumentet om gangsterrapens negativa påverkan på den sociala kontexten kan även relateras till tidigare studier som argumenterar att populärkultur relaterad till ungdomar är en vanlig trigger för moralpanik, med hänvisning till att den äventyrar ungdomars moral (e.g. Cohen 2011 [1972]; Johansson 2000; Springhall 1998); i detta sammanhang för att gangsterrapen argumenteras uppmuntra eller motivera unga att ansluta sig till en kriminell livsstil. I kritikernas argument går det vidare att uttyda hur ansvarsbördan för problematik relaterad till gangsterrap tillskrivs rapartister, vilket är en slutsats som har dragits i tidigare studier om gangsterrap och moralpanik (e.g. Springhall 1998; Lynxwiler & Gay 2000). Kritikernas ambition att problematisera gangsterrapen för att förhindra en negativ utveckling bland unga (se avsnitt 5.1), samt en ambition att begränsa gangsterrapens exponering (se avsnitt 5.3) kan dessutom relateras till tidigare studier som har argumenterat att moralpanik kring musik tenderar att föranleda krav på kontrollåtgärder för att skydda ungdomars moral (e.g. McDonald 1988).

Studieresultatet visar däremot också att Cohens (2011 [1972]) perspektiv på moralpanik inte fullständigt går att applicera på argumentationsdynamiken i svensk gangsterrap-debatt. Precis som bland andra Critcher (2000), deYoung (1998), Flinders och Wood (2015) och Rohloff och Wright (2010) har föreslagit finns det skäl att anta att studiet av moralpanik i en samtida kontext kräver en tillämpning av modifierade perspektiv på moralpanik. I enlighet med McRobbie och Thorntons (1995) postmoderna moralpanik visar resultatet i denna studie hur ett sådant modifierat perspektiv kan tillämpas för att bidra till sådan samtida moralpaniksforskning. Resultatet visar därmed även att Horsleys (2017) antagande om att gamla moralpaniksmodeller bör ersättas fullständigt, istället för att anpassas till nya forskningsförutsättningar, inte är helt befogat.

6.1 Studiens begränsningar

Teoristyrningen i studiens frågeställning och analysstrategi medför en naturlig förutsättning för studien att i högre utsträckning generera ett empiriskt stöd för studiens teoretiska utgångspunkt, framför empiriska belägg som *inte* stödjer teorin (Hsieh & Shannon 2005:1283). I enlighet med studiens syftesformulering är teoristyrningen *de facto* en stor del av studiens konkreta forskningsbidrag (se även avsnitt 3.2), men det bör betonas att förutsättningen även kan betraktas som en begränsning i studiesammanhanget. Med en stängd teoretisk frågeställning och analysstrategi är det sannolikt att studien går miste om delar av det empiriska materialet som inte stödjer den teoretiska utgångspunkten. Det bör också nämnas att delar av den teoretiska utgångspunkten har dessutom uttryckligen inte beaktats, med motiveringen att de inte överensstämmer med studiesyftet eller de analysförutsättningar som det empiriska material tillhandahåller (se avsnitt 2.2).

Det finns i efterhand också en medvetenhet om att det empiriska materialet inte fångar alla röster i debatten, och då i synnerhet de röster som är kritiska mot svensk gangsterrap. Trots att det empiriska materialet innefattar argument på båda sidorna av debatten är det en given empirisk begränsning att ena sidan har *fler* framträdande debattörer i jämförelse med den andra. Med en förförståelse om sociala mediers nya och alltmer betydande roll i allmänna debatter, samt en vetskap om att bland andra politiker har uttryckt sig kritiskt mot gangsterrap i sådana digitala forum (e.g. Hanifbali 2021),¹⁰ är det rimligt att utgå från att begränsningen kan relateras

¹⁰ Hanif Bali (M) som är representant för det politiska partiet Moderaterna skrev exempelvis detta twitter-inlägg den 2 januari 2021: "Alla bortförklaringar ni har när ni försvarar gängkriminell ghettohiphop går att applicera på vit makt-rocken. Som tur var era föregångare inte lika efterblivna som er när det begav sig på 90-talet och bjöd in dem på galor och morgonsoffor." (Hanifbali 2021).

till det empiriska materialets avgränsning. Det vill säga att valet att använda ett traditionellt medieunderlag i form av artiklar från svenska dagstidningar som empiriskt material, har medfört att vissa röster uteblir i det empiriska materialets redogörelse av debatten. Urvalet kan därför problematiseras i förhållande till frågan om validitet och huruvida det empiriska materialet undersöker det studien avser undersöka. Det vill säga om det empiriska materialet avspeglar samtida svensk gangsterrap-debatt på ett trovärdigt sätt.

Det finns även skäl att reflektera kring urvalets empiriska begränsningar för studiet av svensk gangsterrap-debatt som ett uttryck för moralpanik i teoretisk mening, en förutsättning som även utgör en stor del av motiveringen till studiesyftet. I förhållande till faktumet att det empiriska materialet endast består av 100 artiklar under en period om 2.5 år är det exempelvis svårt att undersöka debatten som en ”panikfylld” och oproportionerligt stark reaktion gentemot svensk gangsterrap, vilket trots allt är en förutsättning för moralpanik (e.g. Cohen 2011 [1972]:1). Med hänvisning till att resultaten i den här studien grundar sig i empiriskt underlag från traditionella medier, samt en förförståelse om sociala mediers framträdande roll i allmän samtida debatt, finns det skäl att ställa sig frågande kring huruvida traditionella medier är ett representativt debattforum för samtida moralpanik. Det vill säga om moralpanik som vissa menar att den har uttryckts i traditionell media tidigare, kan ha förflyttat sig till nya debattforum som exempelvis digitala sociala medier. Om klassisk moralpanik undersöks i en samtida kontext finns det därmed skäl att studera de debattforum som är framträdande i en samtida kontext. Med en sådan utgångspunkt är det såldes en rimlig avvägning för framtida studier att utvidga det empiriska materialet genom att inkludera underlag från sådana forum. Dels kan detta medföra en mer representativ bild av samtida gangsterrap-debatt, men också tillföra en bättre förutsättningar för studiet av samtida moralpanik i klassisk bemärkelse.

Referenslista

- Altheide, D.L. (2009). Moral panic: From sociological concept to public discourse. *Crime, Media, Culture: An International Journal*, 5(1): 79-99.
- Becker, H.S. (1963). *Outsiders: studies in the sociology of deviance*. New York: Free Press.
- Binder, A. (1993). Constructing racial rhetoric: Media depictions of harm in heavy metal and rap music. *American Sociological Review*, 58: 753-767.
- Boréus, K. & Bergström, G. (2012). "Innehållsanalys". I: Bergström, G. & Boréus, K. (red.) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. 3. uppl. s. 49–90. Lund: Studentlitteratur.
- Boutellier, H. (2019). *A criminology of moral order [Elektronisk resurs]*. Bristol University Press.
- Bracket, J. (2018). Satan, Subliminals, and Suicide: The Formation and Development of an Antirock Discourse in the United States during the 1980s. *American Music*, 36(3): 271-302.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2. uppl. Malmö: Liber.
- Burns, R. & Crawford, C. (1999). School shootings, the media, and public fear: Ingredients for moral panic. *Crime, Law and Social Change*, 32: 147-168.
- Chang, J. (2006). *Can't stop, Won't stop. Hip-hop-generationens historia*. Göteborg: Reverb.
- Chiricos, T. (1996). Moral Panic as Ideology: Drugs, Violence, Race and Punishment in America. I: Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Cohen, S. (1972). *Folk devils and moral panics. The creation of Mods and Rockers*. Oxford: Oxford University Press.
- Cohen, S. (2011). *Folk devils and moral panics : the creation of the Mods and Rockers [Elektronisk resurs]*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Cornwell, B. & Linders, A. (2002). "The Myth of 'Moral Panic': An Alternative Account of LSD Prohibition." *Deviant Behavior*, 23: 307–30.
- Critcher, C. (2000). Media, Government and Moral Panic: the Politics of Paedophilia in Britain. *Journalism Studies*, 3(4): 521-535.
- Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Critcher, C. (2008). Moral Panic Analysis: Past, Present and Future. *Sociology Compass*, 2(4): 1127-1144.
- Deflem, M. (2019). Popular Culture and Social Control: The Moral Panic on Music Labeling. *American Journal of Criminal Justice*, 45: 2-24.
- deYoung, M. (1998). Another Look at Moral Panics: The Case of Satanic Day Care Centers. *Deviant Behavior*, 19(3): 257–278.
- Durkheim, E. (1997 [1893]). *The Division of Labor in Society*. New York: The Free Press.
- Estrada, F. (1999). *Ungdomsbrottslighet som samhällsproblem: Utveckling, uppmärksamhet och reaktion*. Diss. Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.
- Fershtman, C., Gneezy, U. & Hoffman, M. (2011). Taboos and Identity: Considering the Unthinkable. *American Economic Journal: Microeconomics*, 3: 139–164.

- Flinders, M. & Wood, M. (2015). 'From Folk Devils to Folk Heroes: Rethinking the Theory of Moral Panics'. *Deviant Behavior*, 36(8): 640–656.
- Garland, D. (2008). On the concept of moral panic. *Crime Media Culture*, 4(1): 9-30.
- Goode, E. & Ben-Yehuda, N. (1994). *Moral panics: the social construction of deviance*. Cambridge, Mass.: Blackwell.
- Goode E & Ben-Yehuda, N. (2009). *Moral Panics – The Social Construction of Deviance. [Elektronisk resurs]*. 2. uppl. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Hall, S., Critcher, C. Jefferson, T., Clarke, J. & Roberts, B. (1978). *Policing the Crisis: Mugging, the State and Law and Order*. London, UK: Macmillan.
- Hallsworth, S. (2005). *Street Crime [Elektronisk resurs]*. Willan Publishing.
- Hier, S.P. (2008). Thinking beyond moral panic: Risk, responsibility, and the politics of moralization. *Theoretical criminology*, 12(2): 173-190.
- Hier, S.P. (red.) (2011). *Moral panic and the politics of anxiety*. London: Routledge.
- Hitlin, S. & Vaisey, S. (2013). The New Sociology of Morality. *The Annual Review of Sociology*, 39: 51-68
- Horsley, M. (2017). Forget "Moral Panics". *Journal of Theoretical & Philosophical Criminology*, 9(2): 84-98.
- Hsieh, H-F. & Shannon, S.E. (2005). "Three Approaches to Qualitative Content Analysis". *Qualitative Health Research*, 15(9): 1277–1288.
- Hughes, S. (2017). American Monsters: Tabloid Media and the Satanic Panic, 1970–2000. *Journal of American Studies*, 51(3), 691-719.
- Hunt, A. (1997). 'Moral Panic' and Moral Language in the Media. *The British Journal of Sociology*, 48(4), 629-648.
- Janisse, K. & Corupe, P. (red.) (2016). *Satanic panic: pop-cultural paranoia in the 1980s*. 2. uppl. England, UK: Fab Press.
- Jenkins, P. & Maier-Katkin, D. (1992). Satanism: Myth and reality in a contemporary moral panic. *Crime, Law and Social Change*, 17: 53-75.
- Jenkins, P. (1998). *Moral Panic [Elektronisk resurs]*. New Haven and London: Yale University Press.
- Jewkes, Y. (2004). *Media and Crime*, London: Sage
- Johansson, T. (2000). Moral panics revisited. *Young*, 8(1): 22-35.
- Jägerbrand, M. (2006). *Docklandsboken: fakta och intervjuer om Sveriges största raveklubb*. Farsta: Virvelvind.
- Keyes, C. (2004). *Rap music and street consciousness*. Urbana-Champaign: University of Illinois Press.
- Kitzinger, J. (1999). The Ultimate Neighbor from Hell? Stranger Danger and the Media Framing of Paedophilia. I: Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Lynxwiler, J., & Gay, D. (2000). Moral boundaries and deviant music: Public attitudes toward heavy metal and rap. *Deviant Behavior*, 21: 63-85.
- Mahiri, J. & Conner, E. (2003). Rap youth violence has a bad rap. *Journal of Social Issues*, 59, 121-140.
- McDonald, J. (1988). Censoring Rock Lyrics: A Historical Analysis of the Debate. *Youth and Society*, 19: 294–313.

- McRobbie, A. (1994). *Postmodernism and popular culture [Elektronisk resurs]*. London: Routledge.
- McRobbie, A., & Thornton, S. L. (1995). Rethinking "moral panic" for multi-mediated social worlds. *British Journal of Sociology*, 46(4): 559–574.
- Meylakhs, P. (2005). The Discourse of the Press and the Press of Discourse: Constructing the Drug Problem in the Russian Media. I: Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Miranda, D., & Claes, M. (2004). Rap music genres and deviant behaviors in French-Canadian adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 33, 113-122.
- Nekola, A. (2013). 'More than just a music': conservative Christian anti-rock discourse and the U.S. culture wars. *Popular Music*, 32(3): 407-426.
- Patterson, D. (2013). *Black metal: evolution of the cult*. Port Townsend, WA: Feral House.
- Pollack, E. (2001). *En Studie i Medier och Brott*. Diss. Stockholm: Institutionen för journalistik medier och kommunikation, Stockholms universitet.
- Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur
- Rohloff, A. & Wright, S. (2010). Moral Panic and Social Theory: Beyond the Heuristic. *Current Sociology*, 58(3): 403-419.
- Rose, T. (1994). *Black noise: Rap music and Black culture in contemporary America*. Middletown. CT: Wesleyan University Press.
- Schissel, B. (1997). Youth Crime, Moral Panics, and the News: The Conspiracy Against the Marginalized in Canada. *Social Justice*, 24(2): 165-184.
- Schneider, C.J. (2011). Culture, Rap Music, "Bitch," and the Development of the Censorship Frame. *American Behavioral Scientist*, 55(1): 36-56.
- Sernhede, O. & Söderman, J. (2010). *Planet Hip-hop: om hip-hop som folkbildning och social mobilisering*. Malmö: Liber.
- Shapiro, H. (1999). *Waiting for the man: the story of drugs and popular music*. London: Helter Skelter Publishing.
- Skeggs, B. (1993). Two minute brother: Contestation through gender "race and sexuality." *European Journal of Social Sciences*, 6(3): 1-23.
- Smith, A. (1759). *The theory of moral sentiments [Elektronisk resurs]*. London: printed for A. Millar; and A. Kincaid and J. Bell, in Edinburgh.
- Smith, P. (2008). *Punishment and Culture*. Chicago: University of Chicago Press.
- Springhall, J. (1998). *Youth, popular culture and moral panics penny gaffs to gangsta-rap, 1830-1996 [Elektronisk resurs]*. Basingstoke: Macmillan.
- Springhall, J. (2006). Violent Media, Guns and Moral Panics: The Columbine High School Massacre. *International Journal of the History Education*, 35(3): 621-641.
- Sullivan, R. E. (2003). Rap and race it's got a nice beat, but what about the message? *Journal of Black Studies*, 33, 605-622.
- Söderman, J. (2011). *Vem är egentligen expert? Hip-hop som utbildningspolitik och progressiv pedagogik i USA*. Malmö: Malmö högskola.
- Söderman, J. (2013). The formation of 'Hip-Hop Academicus' – how American scholars talk about the academisation of hip-hop. *British Journal of Music Education*, 30.
- Thompson, K. (1998). *Moral panics*. London: Routledge.

- Thompson, B. & Williams, A. (2015). *The myth of moral panics: sex, snuff, and Satan*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Tucker, B. (2002). "Tell Tchaikovsky the news": postmodernism, popular culture, and the emergence of rock 'n' roll'. *Black Music Research Journal*, 22: 23-47
- Törnqvist, D. (2009). *När Man Talar Om Knark: Drogdebatt i Svensk Dagspress 1970–1999*. Diss. Umeå: Sociologiska institutionen, Umeå universitet.
- Ungar, S. (2001). Moral Panic Versus the Risk Society. *The British Journal of Sociology*, 52(2): 271–291.
- Victor, J.S. (1998). Moral Panics and the Social Construction of Deviant Behavior: A Theory and Application to the Case of Ritual Child Abuse. *Sociological Perspectives*, 41(3): 541-565.
- Waddington, P.A.J. (1986). Mugging as a Moral Panic: A Question of Proportion. *The British Journal of Sociology*, 37(2): 245-259. Walker, P. & Lovat, T. (2017). Should We Be Talking About Ethics or About Morals? *Ethics & Behavior*, 27(5): 436-44.
- Watkins, C.S. (2005). *Hip Hop Matters. Politics, Pop culture and the struggle for the Soul of a Movement*. Boston: Beacon Press.
- Weeks, J. (1989). AIDS: The Intellectual Agenda. I: Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Welch, M., Price, E.A. & Yankey, N. (2002). Moral panic over youth violence: Wilding and the manufacture of menace in the media. *Youth & Society*, 34(1):3-30.
- Welch, M. & Schuster, L. (2005). Detention of Asylum Seekers in the UK and US: Deciphering Noisy and Quiet Constructions. I: Critcher, C. (red.). (2006). *Critical readings: moral panics and the media*. Maidenhead: Open University Press.
- Young, J. (1971). 'The Role of the Police as Amplifiers of Deviancy'. I: Cohen, S. (red.). *Images of Deviance*. s. 27–61. Harmondsworth: Penguin.

Övriga källor

- Bengtsson, J. (2020). Nej, gangsterrap leder inte till kriminalitet. *Katrineholms-Kuriren*. 6 februari.
- Eddebo, J. & Lundin, E. (2021). Sluta förfasa er över gangsterrapen - ställ pålästa frågor i stället. *Göteborgsposten*. 20 januari.
- El Hayek, L. (2019). Malou och Anders har inget att be om ursäkt för. *SVT Nyheter*. 13 december.
- Eliasson, Y. (2020). Moralpanik om gangsterrap. *Katrineholms-Kuriren*. 8 februari.
- Fagerlund, K. (2020). Riksdagsledamot vill stoppa gangsterrap på fritidsgårdar. *SVT Nyheter*. 7 februari.
- Grammis. (u.å). Här är årets grammisvinnare. <https://grammis.se/> (Hämtad: 2021-01-15).
- Hanifbali. (2021). "Alla bortförklaringar ni har när ni försvarar gängkriminell ghettophpop går att applicera på vit makt-rocken. Som tur var era föregångare inte lika efterblivna som er när det begav sig på 90-talet och bjöd in dem på galor och morgonsoffor." [Twitter]. 2 januari. <https://twitter.com/hanifbali/status/1345320419465850885> (Hämtad: 2021-05-20).
- Hill, S. (2020). Debatten om gangsterrapen tar fart i svenska medier. *SVT Nyheter*. 7 februari.

- Hägred, P. (2020). Hiphopforskaren: "Vi måste orka med provocerande kultur". *Smålands-posten*. 31 mars.
- Ilona Häyrynen, L. (2020). Självklart ska musik handla om våld och knark. *Aftonbladet*. 5 februari.
- Karlsson, R. & Berg, R. (2020). S-politikerns mål: Stoppa gangsterrap. *Aftonbladet*. 6 februari.
- Landström, R. (2021). Oförskämt kalla gangsterrap för arbetarlitteratur. *Aftonbladet*. 24 januari.
- Lindkvist, H. & Yussuf, M. (2021). Älskade hatade hiphop. *Dagens nyheter*. 10 januari.
- Lindqvist, J. (2020). Oerhört cyniskt att vilja tysta hiphopen i förorten. *Göteborgs-Posten*. 6 februari.
- Nordicom. (2017). Top ten daily Newspapers by number of readers 2017, trends 2000-2017. Göteborgs universitet. Tillgänglig via: <https://www.nordicom.gu.se/sv/statistik-fakta/medie-statistik> (Hämtad: 2021-01-22).
- Olsson, K. (2021). Gangsterrappare ska granskas - inte tystas. *Expressen*. 6 februari.
- Persson, D. (2020). Gangsterrap ett hån mot arbetarna. *Norrköpings Tidningar*. 5 mars.
- Rikken, C. (2019). Stormen mot Malou. *Aftonbladet*. 8 december.
- Sarnecki, S. (2020). (S)-utspel om att stoppa gangsterrap på fritids får kritik. *SVT Nyheter*. 7 februari.
- Spotify. (2020). 2020 Wrapped. <https://www.spotify.com/se/wrapped/> (Hämtad: 2021-01-15).
- Sveriges radio. (2019). Popmusiken går om – större än hip hopen. 26 augusti. <https://sverigesradio.se/artikel/7287422> (Hämtad: 2021-01-24).
- Sveriges radio. (2020). Här är alla nominerade artister till P3 Guld 2021. 7 december. <https://sverigesradio.se/artikel/har-ar-alla-nominerade-artister-till-p3-guld-2021> (Hämtad: 2021-05-24).
- Sveriges radio. (2021). Här är alla vinnare – P3 Guld 2020. 18 januari. <https://sverigesradio.se/artikel/7387784> (Hämtad: 2021-01-15).
- Thungren, S. (2019). Hiphopstjärnan Einár tar gatans poesi till en ny nivå. *Svenska dagbladet*. 21 december.
- Wisterberg, E. (2021). Spotifys tystnad är också ett svar. *Svenska Dagbladet*. 6 januari.
- Yifter-Svensson, F. (2020). "Jag beskriver bara det jag har gått igenom". *Helsingborgs dagblad*. 1 mars.
- Yifter-Svensson, F. (2020). "Jag beskriver bara det jag har gått igenom". *Sydsvenskan*. 1 mars.
- Zetterström, G. (2021). Brottstycken. Rapparen Yasin är häktad - men hans musik bör gå fri. *Helsingborgs dagblad*. 8 januari.
- Zetterström, G. (2021). Brottstycken. Rapparen Yasin är häktad - men hans musik bör gå fri. *Sydsvenskan*. 8 januari.

Bilaga: Empiriskt material

Rubrik

Stormen mot Malou
Självklart ska musik handla om våld och knark
S-politikerns mål: Stoppa gangsterrap
Skyll inte gängvåld på gangsterrapen
Fler borde sjunga om ond bråd död
Andersson borde lyssna mer på rap
Vi bör ändå lyssna på gangsterrapparen Yasin
Som att höra Donald Trump
Oförskämt kalla gangsterrap för arbetarlitteratur

Nej, Yasins musik är ingen samhällsfara
Ingen klasskamp i Yasins texter
Rappen är en del av klasskonflikten

Det kriminella livet är ett riktigt skitliv'
Han gör musik av förortens röster
Gangsterrappare representerar inte förorten
Det är vår plikt som vuxna att lägga oss i

"Man blir inte kriminell av att lyssna på musik"
Det är klart att man kan bli kriminell av musik
Kulturskillnader. Malou von Sivers hiphopfiasko speglar segregationen,
skriver Nathan Hamelberg
Insändare. "Hiphopmusik leder inte till ökad kriminalitet"
Insändare. "Oacceptabelt att rappa om vapen och horor".
Bättre att förbjuda böcker

Debatten om Yasin avslöjar kunskapsbristen om svensk hiphop
Älskade hatade hiphop
Debattörer fular ut en hel musikgenre för att plocka billiga poäng
"Vi sparkar in dörrar för dem som ser ut som vi"
14 punkter: Debatten om gangsterrap - detta har hänt
Gangsterrap är vår tids protestmusik
Yasin Byn var störst - ofattbart att han misstänks för mord

Yasins väg mot toppen: Trauma, fyra mördade vänner och flykt från polisen

Gangsterrappare ska granskas - inte tystas
Rapparen Yasin byn är störst på Spotify - och häktad för mord
Gangsterrappare spelade in i tingsrätten
Du blir inte kriminell av att lyssna på gangsterrap
Pinsamt att flirta med gangsterkulturen

Ni ska göra saklig journalistik - inte mobba tonåringar
Johan Lindqvist: Oerhört cyniskt att vilja tysta hiphopen i förorten
Gangsterrappen blir läst som en dagbok
I dag försvaras Yasin - i morgon sänks någon annan
Yasins gangsterrap är vår tids arbetarlitteratur
Yasins musik är nihilism, inte arbetarlitteratur
Sluta förfasa er över gangsterrapen - ställ pålästa frågor i stället

Referens

Aftonbladet 19-12-08
Aftonbladet 20-02-05
Aftonbladet 20-02-06

Aftonbladet 20-02-09
Aftonbladet 20-02-24
Aftonbladet 20-09-16
Aftonbladet 20-12-07
Aftonbladet 21-01-21
Aftonbladet 21-01-24a

Aftonbladet 21-01-24b
Aftonbladet 21-01-30
Aftonbladet 21-02-01

Aftonbladet 21-02-11
Aftonbladet 21-02-20
Barometern 21-01-05

Bergslagsbladet/Arboga tidning
21-02-24
Dagens nyheter 19-11-14
Dagens nyheter 19-11-23
Dagens nyheter 19-12-11

Dagens nyheter 20-02-06
Dagens nyheter 20-02-07
Dagens nyheter 20-02-09

Dagens nyheter 21-01-06
Dagens nyheter 21-01-10
Dagens nyheter 21-01-12
Dagens nyheter 21-02-16
ETC 21-01-15
ETC 21-01-20
Expressen 20-01-07

Expressen 21-01-04

Expressen 21-01-06a
Expressen 21-01-06b
Folkbladet 20-03-06

Gefle Dagblad 20-02-08
Gefle Dagblad 20-03-15

Göteborgs-Posten 19-12-20
Göteborgs-Posten 20-02-06
Göteborgs-Posten 20-03-06
Göteborgs-Posten 21-01-06
Göteborgs-Posten 21-01-12
Göteborgs-Posten 21-01-19
Göteborgs-Posten 21-01-20

Arbetslitteraturen har alltid provocerat	Göteborgs-Posten 21-01-22
Okunnighet präglar debatten om gangsterrap	Göteborgs-Posten 21-01-26
När ni glorifierar Yasin ökar hatet mot oss skötsamma invandrare	Göteborgs-Posten 21-02-02
Någon måste väl ifrågasätta kultur och "konst"	Hallandsposten 21-01-30
Håll staten borta från spellistan.	Helsingborgs Dagblad 20-02-06
Hur farlig kan en rap vara?	Helsingborgs Dagblad 20-02-14
"Jag beskriver bara det jag har gått igenom"	Helsingborgs Dagblad 20-03-01
Korrespondent i verkligheten?	Helsingborgs Dagblad 20-05-24
Brottstycken. Rapparen Yasin är häktad - men hans musik bör gå fri	Helsingborgs Dagblad 21-01-08
Nej, gangsterrap leder inte till kriminalitet	Katrineholms-Kuriren 20-02-06
Moralpanik om gangsterrap	Katrineholms-Kuriren 20-02-08
Elever visar upp vapen under distanslektioner	Katrineholms-Kuriren 21-01-29
Har rappare ansvar som samhällsuppföstrare?	Liberala nyhetsbyrån 20-02-07
Rappare är inga prussiluskor	Liberala nyhetsbyrån 20-02-08
Blir ungdomar kriminella av musiktexter?	Liberala nyhetsbyrån 20-02-13
Gangsterrapparen blir dragplåster till helgen	Norrbottnens-Kuriren 20-03-09
Identitetspolitik och gangsterrap	Norrköpings tidningar 19-12-12
Gangsterrap kriminellt skyltfönster	Norrköpings tidningar 20-01-10
Gangsterrap ett hån mot arbetarna	Norrköpings tidningar 20-03-05
Lilla Namon pekar finger åt pekande pistoler	Norrländska Socialdemokraten 19-10-26
Sluta moralisera över hiphopen	Piteå-Tidningen 20-02-08
Lyssna på gangstermusik om du vill det	Piteå-Tidningen 21-02-05
Vänsterns nya tredje världen	Smålandsposten 20-01-07
Hiphopforskaren: "Vi måste orka med provocerande kultur"	Smålandsposten 20-03-31
Ska vara man och kriminell	Smålandsposten 21-01-05
Hiphopstjärnan Einár tar gatans poesi till en ny nivå	Svenska Dagbladet 19-12-21
Från HVB-hem till svensk musiks finrum	Svenska Dagbladet 20-02-02
Glorifierade gangstrar problem som går igen	Svenska Dagbladet 20-04-21
Erik Wisterberg: Spotifys tystnad är också ett svar	Svenska Dagbladet 21-01-06
Ny guldålder för arbetslitteratur: Mer levande än någonsin	SVT 21-02-15
Lars El Hayek (S): Malou och Anders har inget att be om ursäkt för	SVT Nyheter 19-12-13
Ken Ring om gangstervågen inom hiphop: Resultat av samhällets utveckling	SVT Nyheter 20-01-16a
Så tog hiphop om droger och kriminalitet över topplistorna	SVT Nyheter 20-01-16b
Jireel om gangsterrapen i Sverige: Man kommer alltid berätta vad man känner	SVT Nyheter 20-01-17
Enkät: Ungdomar om gangsterrap-trenden: Det är konst	SVT Nyheter 20-02-04a
Rap i rätten: Låttexter används som bevis i verkliga brottsfall	SVT Nyheter 20-02-04b
Dogge Doggelito: Gangsterrap påverkar unga	SVT Nyheter 20-02-06a
Rapstjärnan 1.Cuz: Vi romantiserar kriminalitet - precis som Snabba Cash	SVT Nyheter 20-02-06b
Debatten om gangsterrapen tar fart i svenska medier	SVT Nyheter 20-02-07a
(S)-utspel om att stoppa gangsterrap på fritids får kritik	SVT Nyheter 20-02-07b
Riksdagsledamot vill stoppa gangsterrap på fritidsgårdar	SVT Nyheter 20-02-07c
Rapparen 1.Cuz möter Lars El Hayek (S): Jag kan inte prata på ett annat sätt	SVT Nyheter 20-02-21
Debatt om häktade rapparen: Medier hyllar och lyfter upp förövarna	SVT Nyheter 21-01-04
Håll staten borta från spellistan.	Sydsvenskan 20-02-06
Hur farlig kan en rap vara?	Sydsvenskan 20-02-14
"Jag beskriver bara det jag har gått igenom"	Sydsvenskan 20-03-01
Korrespondent i verkligheten?	Sydsvenskan 20-05-24
För coolt att vara gangster.	Sydsvenskan 20-10-03
Brottstycken. Rapparen Yasin är häktad - men hans musik bör gå fri	Sydsvenskan 21-01-08

Svensk rap tar tillbaka makten
Einár: Hur skulle jag kunna vara en gangster?
Adams-Ray återvänder på svenska
"Jag gav upp när mamma dog"
Gangsterrappare dålig förebild på fritidsgård
Svensk hiphop behöver nyanseras
Musikhjälpen förlorade sin viktigaste röst

Nu hetsas det över omoralen i musiken rubrik
Hur står det till med S idéproduktion?

TT Nyhetsbyrån 19-08-01
TT Nyhetsbyrån 19-08-19
TT Nyhetsbyrån 19-12-31
TT Nyhetsbyrån 21-01-14
Upsala nya tidning 20-03-05
Upsala nya tidning 20-03-20
Vestmanlands läns tidningar
19-12-11
Västerbottens-Kuriren 20-02-14
Östgöta Correspondenten
20-02-06